МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет обліку та податкового менеджменту

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "Облік і аудит"

Спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"
Галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: **«Стан та вдосконалення обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ- Україна»**

здобувача Кондакова Дениса Валерійовича

Науковий керівник: д.е.н., професор Гнилицька Лариса Володимирівна

_____
(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри:_____

_____
(підпис)

Київ – 2026

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 74 сторінки, 22 таблиці, список використаних джерел з 40 найменувань, додатки.

«Стан та вдосконалення обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-Україна»

Об'єктом дослідження є процес формування, розподілу та облікового відображення загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА».

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та організаційних аспектів формування, розподілу та бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-Україна».

Мета дослідження. Дослідження сучасного стану обліку загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-Україна» та розроблення практичних рекомендацій щодо його вдосконалення з метою підвищення достовірності облікової інформації та ефективності управління витратами підприємства.

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

–розкрити економічну сутність загальновиробничих витрат та визначити їх роль у формуванні собівартості продукції;

–узагальнити склад та класифікацію загальновиробничих витрат;

–дослідити нормативно-правові акти, що регулювання порядок формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат;

–дослідити вплив організаційно-технологічних особливостей діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» на облікову політику щодо загальновиробничих витрат;

–розкрити порядок документування окремих складових загальновиробничих витрат;

–дослідити вітчизняну на міжнародну практику розподілу та обліку загальновиробничих витрат;

–розкрити вплив діджиталізації на удосконалення обліку загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА».

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає у поглибленні наукових підходів до трактування сутності загальновиробничих витрат, їх ролі у формуванні собівартості продукції та фінансових результатів підприємства, а також у систематизації підходів до їх класифікації, обліку та розподілу. Методична значущість дослідження полягає у розробленні та обґрунтуванні підходів до вдосконалення обліку загальновиробничих витрат з урахуванням сучасних умов господарювання та цифровізації, зокрема щодо їх документування та облікового відображення. Практична значущість отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій у діяльності підприємства з метою оптимізації облікової системи, підвищення ефективності управління витратами та забезпечення більш обґрунтованого формування фінансових результатів.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи: 2026.

Рік захисту роботи: 2026.

Ключові слова: загальновиробничі витрати, бухгалтерський облік, собівартість продукції, витрати підприємства, облікова політика, розподіл витрат

ЗМІСТ

ВСТУП……3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА……7

1.1 Економічна сутність загальновиробничих витрат та їх роль у формуванні собівартості продукції…….7

1.2 Склад і класифікація загальновиробничих витрат підприємства……11

1.3 Нормативно-правове забезпечення формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат……..17

РОЗДІЛ 2. СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»…….22

2.1 Вплив організаційно-технологічних особливостей діяльності підприємства на облікову політику щодо загальновиробничих витрат……22

2.2 Порядок документування складових загальновиробничих витрат…….30

2.3 Вітчизняна та міжнародна практика розподілу й обліку загальновиробничих витрат……..34

2.4 Напрями вдосконалення обліку загальновиробничих витрат на підприємстві в умовах цифровізації……...51

ВИСНОВКИ……..57

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….60

ДОДАТКИ…….65

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах господарювання, що характеризуються високим рівнем конкуренції, нестабільністю економічного середовища та зростанням вимог до ефективності діяльності підприємств, особливого значення набуває раціональна організація обліку витрат. Однією з ключових складових виробничої собівартості продукції є загальновиробничі витрати, правильність формування, розподілу та облікового відображення яких безпосередньо впливає на достовірність фінансових результатів, рівень рентабельності та прийняття управлінських рішень.

Актуальність дослідження також зумовлена необхідністю удосконалення обліку загальновиробничих витрат в умовах цифровізації економіки, впровадження сучасних інформаційних систем та гармонізації національної облікової практики з міжнародними стандартами. Для підприємств, зокрема ТОВ «АГ-БАГ-Україна», ефективна система обліку таких витрат є важливим інструментом підвищення конкурентоспроможності, оптимізації витрат та забезпечення прозорості фінансової інформації. У зв’язку з цим дослідження стану та напрямів вдосконалення обліку загальновиробничих витрат набуває особливої теоретичної та практичної значущості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика обліку витрат, зокрема загальновиробничих, є предметом активного наукового дослідження та розглядається у працях вітчизняних учених з позицій теоретичного обґрунтування та практичного вдосконалення. Так, Саванчук Т. досліджує роль управлінського обліку загальновиробничих витрат у системі прийняття управлінських рішень, підкреслюючи їх значення для забезпечення ефективності діяльності підприємства. Павлова Г. Є., Атамас О. П. та Осадча М. В. акцентують увагу на організаційних аспектах обліку витрат та особливостях їх формування і розподілу на підприємствах, обґрунтовуючи необхідність удосконалення облікових підходів. У працях Васільєвої Л. М. та Зуєвої І. Є. розглянуто сучасні підходи до організації

обліку витрат в умовах трансформації економічного середовища. Медвідь Л. Г. та Герасименко Т. О. обґрунтовують доцільність застосування процесного підходу до обліку витрат як ефективного інструменту управління. Водночас Акімова Т. В., Распопова Ю. О. та Волященко І. О. досліджують теоретичні засади організації обліку витрат виробничих підприємств, зокрема їх класифікацію та принципи побудови облікової системи. Незважаючи на значний науковий доробок у цій сфері, питання вдосконалення обліку загальновиробничих витрат у сучасних умовах господарювання потребують подальшого поглибленого дослідження.

Мета дослідження. Дослідження сучасного стану обліку загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-Україна» та розроблення практичних рекомендацій щодо його вдосконалення з метою підвищення достовірності облікової інформації та ефективності управління витратами підприємства.

Завдання дослідження:

–розкрити економічну сутність загальновиробничих витрат та визначити їх роль у формуванні собівартості продукції;

–узагальнити склад та класифікацію загальновиробничих витрат;

–дослідити нормативно-правові акти, що регулювання порядок формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат;

–дослідити вплив організаційно-технологічних особливостей діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» на облікову політику щодо загальновиробничих витрат;

–розкрити порядок документування окремих складових загальновиробничих витрат;

–дослідити вітчизняну на міжнародну практику розподілу та обліку загальновиробничих витрат;

–розкрити вплив діджиталізації на удосконалення обліку загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА».

Об’єкт дослідження. Процес формування, розподілу та облікового відображення загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА».

Предмет дослідження. Сукупність теоретико-методичних та організаційних аспектів формування, розподілу та бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат у ТОВ «АГ-БАГ-Україна».

Методи дослідження. У процесі виконання кваліфікаційної роботи використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез – для вивчення сутності загальновиробничих витрат, порівняльний метод – для оцінювання практики їх обліку, системний підхід – для комплексного дослідження процесів формування та розподілу витрат, економіко-статистичні методи – для аналізу діяльності підприємства, а також узагальнення – для формування висновків і рекомендацій.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Теоретична значущість отриманих результатів полягає у поглибленні наукових підходів до трактування сутності загальновиробничих витрат, їх ролі у формуванні собівартості продукції та фінансових результатів підприємства, а також у систематизації підходів до їх класифікації, обліку та розподілу. Методична значущість дослідження полягає у розробленні та обґрунтуванні підходів до вдосконалення обліку загальновиробничих витрат з урахуванням сучасних умов господарювання та цифровізації, зокрема щодо їх документування та облікового відображення. Практична значущість отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованих рекомендацій у діяльності підприємства з метою оптимізації облікової системи, підвищення ефективності управління витратами та забезпечення більш обґрунтованого формування фінансових результатів.

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі та нормативно-правові акти України з питань бухгалтерського обліку і фінансової звітності, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та міжнародні стандарти фінансової звітності, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні та аналітичні матеріали, а також фінансова звітність і внутрішні облікові дані ТОВ «АГ-БАГ-Україна». Використання зазначених джерел забезпечило комплексність, достовірність і обґрунтованість отриманих результатів дослідження.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність загальновиробничих витрат та їх роль у формуванні собівартості продукції

У сучасних умовах розвитку економіки ефективне управління витратами підприємства є визначальним фактором забезпечення його конкурентоспроможності, що зумовлює необхідність глибокого дослідження економічної сутності загальновиробничих витрат. Вони виступають важливою складовою виробничої собівартості продукції та відображають витрати на організацію, обслуговування й управління виробничим процесом. Як зазначає Саванчук Т., загальновиробничі витрати відіграють ключову роль у системі управлінського обліку, оскільки забезпечують формування релевантної інформації для прийняття управлінських рішень та сприяють підвищенню ефективності діяльності підприємства [1].

Організаційні та методичні аспекти обліку загальновиробничих витрат детально досліджені у працях Павлової Г. Є., Атамаса О. П. та Осадчої М. В., які підкреслюють необхідність їх чіткої класифікації, систематизації та раціонального розподілу між об’єктами обліку. Науковці наголошують, що ці витрати мають непрямий характер і не можуть бути безпосередньо віднесені на конкретні види продукції, що зумовлює застосування обґрунтованих баз розподілу. Від правильності організації обліку загальновиробничих витрат залежить достовірність формування собівартості продукції та об’єктивність фінансових результатів підприємства [2].

Сучасні підходи до організації обліку витрат, у тому числі загальновиробничих, розглядаються у працях Васільєвої Л. М. та Зуєвої І. Є., які акцентують увагу на необхідності адаптації облікових систем до умов цифровізації та динамічних змін економічного середовища. Дослідники підкреслюють

важливість підвищення аналітичності та оперативності облікової інформації, що дозволяє забезпечити ефективне управління витратами та своєчасне реагування на зміни у діяльності підприємства [3].

Важливий внесок у розвиток підходів до дослідження витрат зробили Медвідь Л. Г. та Герасименко Т. О., які обґрунтовують доцільність застосування процесного підходу до обліку витрат. На їхню думку, розгляд витрат у розрізі бізнес-процесів дозволяє підвищити рівень деталізації витратної інформації, забезпечити більш ефективний контроль за їх формуванням та використанням, а також сприяє підвищенню прозорості витратної структури підприємства [4].

Теоретичні засади організації обліку витрат виробничих підприємств ґрунтовно досліджені у працях Акімової Т. В., Распопової Ю. О. та Волященко І. О., які розглядають витрати як грошове вираження використаних ресурсів у процесі господарської діяльності. Науковці підкреслюють важливість їх класифікації за різними ознаками та обґрунтовують необхідність формування ефективної системи обліку витрат як передумови підвищення результативності діяльності підприємства [5].

Таким чином, можна зробити висновок, що економічна сутність загальновиробничих витрат полягає у відображенні вартості ресурсів, необхідних для організації та забезпечення безперервності виробничого процесу, які не можуть бути прямо віднесені на конкретний об’єкт калькулювання. Вони виконують важливу функцію у формуванні собівартості продукції, виступають інструментом управління витратами та інформаційною базою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, що визначає їх значення у системі обліку та управління підприємством.

У системі формування виробничої собівартості продукції важливе місце займають загальновиробничі витрати, які забезпечують організацію та обслуговування виробничого процесу. Для більш детального розуміння їх складу, економічного змісту та ролі у формуванні собівартості їх узагальнену характеристику наведено у табл. 1.1 [6;7;8].

Таблиця 1.1 – Роль окремих елементів загальновиробничих витрат у формуванні собівартості продукції

Елемент загальновиробничих витрат	**Економічний зміст**	**Склад витрат**	**Характер витрат (постійні/ змінні)**	**Спосіб включення до собівартості**	**Роль у формуванні собівартості**
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	Витрати, пов'язані з функціонуванням виробничого обладнання	Ремонт, технічне обслуговування мастильні матеріали, енергія	Змінні/умовно-постійні	Через розподіл між видами продукції	Забезпечують безперервність виробничого процесу
Амортизація основних засобів	Перенесення вартості засобів праці на продукцію	Амортизація обладнання, виробничих приміщень	Постійні	Розподіляються пропорційно базі розподілу	Формують стабільну частину собівартості
Оплата праці управлінського персоналу	Витрати на організацію та контроль виробництва	Заробітна плата майстрів, начальників цехів, технічного персоналу	Постійні	Включаються шляхом розподілу	Забезпечують ефективне управління виробництвом
Відрахування на соціальні заходи	Обов'язкові нарахування на фонд оплати праці	ЄСВ, страхові внески	Постійні	Пропорційно оплаті праці	Підвищують загальний рівень витрат виробництва
Витрати на обслуговування виробництва	Витрати на підтримання виробничого середовища	Охорона праці, техніка безпеки, утримання приміщень	Умовно-постійні	Розподіляються між об'єктами	Забезпечують належні умови виробництва
Витрати на управління виробництвом	Організаційні витрати виробничих підрозділів	Канцелярія, зв'язок, управлінські витрати	Постійні	Розподіляють-ся	Підвищують ефективність координації процесів
Витрати на енергію загальновиробничого призначення	Витрати на забезпечення виробництва ресурсами	Електроенергія, вода, газ	Змінні	Включаються пропорційно використанню	Впливають на рівень змінних витрат
Витрати на ремонт основних засобів	Підтримання працездатності обладнання	Поточний і капітальний ремонт	Умовно-постійні	Розподіляються	Забезпечують стабільність виробництва
Інші загальновиробничі витрати	Додаткові витрати виробничого призначення	Страхування, послуги сторонніх організацій	Різні	Розподіляються	Доповнюють структуру собівартості

Джерело: складено автором на основі [6;7;8]

За результатами узагальнення інформації встановлено, що загальновиробничі витрати мають складну багатокомпонентну структуру та охоплюють широкий спектр витрат, пов’язаних із забезпеченням функціонування виробничого процесу. Вони включають витрати на утримання та експлуатацію обладнання, оплату праці управлінського персоналу, амортизацію, витрати на енергозабезпечення, ремонт та обслуговування виробництва, що свідчить про їх комплексний характер та значний вплив на діяльність підприємства.

Аналіз економічного змісту загальновиробничих витрат дозволяє зробити висновок, що вони переважно мають непрямий характер і не можуть бути безпосередньо віднесені на конкретні види продукції. Це зумовлює необхідність їх розподілу між об’єктами калькулювання за відповідними базами, що потребує обґрунтованого вибору методів розподілу. Від правильності такого розподілу залежить достовірність формування собівартості продукції, точність визначення фінансових результатів та ефективність управлінських рішень.

Важливою характеристикою загальновиробничих витрат є їх поділ на постійні, змінні та умовно-постійні, що дозволяє більш глибоко аналізувати їх поведінку залежно від обсягів виробництва. Це, у свою чергу, створює можливості для прогнозування витрат, оптимізації виробничих процесів, підвищення ефективності використання ресурсів та вдосконалення системи управління витратами підприємства [6;7;8].

Таким чином, загальновиробничі витрати відіграють важливу роль у формуванні собівартості продукції, забезпечуючи організацію, обслуговування та управління виробничим процесом. Раціональна організація їх обліку, класифікації та розподілу сприяє підвищенню точності калькулювання собівартості, забезпечує прозорість витратної структури, покращує контроль за витратами та створює передумови для підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що загальновиробничі витрати є невід’ємною складовою виробничої собівартості продукції та відіграють ключову роль у забезпеченні організації, обслуговування й управління виробничим процесом. Вони характеризуються непрямим характером,

складною структурою та необхідністю обґрунтованого розподілу між об’єктами калькулювання, що безпосередньо впливає на достовірність визначення собівартості та фінансових результатів підприємства. Систематизація їх складу та характеристик дозволяє підвищити аналітичність облікової інформації, забезпечити ефективний контроль за витратами та створити основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Таким чином, удосконалення обліку загальновиробничих витрат є важливою передумовою підвищення ефективності діяльності підприємства та зміцнення його конкурентних позицій.

1.2 Склад і класифікація загальновиробничих витрат підприємства

У процесі формування виробничої собівартості продукції важливе значення має визначення складу та класифікації загальновиробничих витрат, що забезпечують організацію та обслуговування виробничого процесу. Їх систематизація за різними ознаками дозволяє більш глибоко дослідити структуру витрат, встановити закономірності їх формування та забезпечити ефективне управління ними. У зв’язку з цим виникає необхідність детального розгляду складу загальновиробничих витрат та їх класифікації як важливої складової системи обліку і контролю витрат підприємства.

Склад загальновиробничих витрат є важливою характеристикою виробничої діяльності підприємства, оскільки відображає сукупність витрат, пов’язаних із забезпеченням функціонування виробничого процесу. Для систематизації їх основних елементів, економічного змісту та впливу на собівартість продукції доцільно використати дані, наведені у табл. 1.2.

За результатами аналізу складу загальновиробничих витрат встановлено, що вони охоплюють широкий спектр витрат, пов’язаних із забезпеченням функціонування виробничого процесу. До їх складу входять витрати на утримання та експлуатацію обладнання, амортизація, оплата праці управлінського персоналу,

витрати на обслуговування виробництва, енергозабезпечення та інші витрати, що свідчить про їх комплексний та системний характер.

Таблиця 1.2 – Склад загальновиробничих витрат підприємства

Елемент витрат	**Економічний зміст**	**Склад витрат**	**Джерело виникнення**	**Характер витрат**	**Спосіб включення до собівартості**
Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	Забезпечення функціонування засобів праці	Ремонт, обслугову-вання, мастильні матеріали	Виробничі підрозділи	Змінні/умовно-постійні	Розподіляються
Амортизація основних засобів	Перенесення вартості активів	Амортизація обладнання, будівель	Основні засоби	Постійні	Розподіляються
Оплата праці управлінського персоналу	Організація та контроль виробництва	Зарплата майстрів, начальників	Персонал	Постійні	Розподіляються
Відрахування на соціальні заходи	Соціальні нарахування	ЄСВ, страхові внески	Фонд оплати праці	Постійні	Пропорційно зарплаті
Витрати на обслуговуван-ня виробництва	Підтримання умов виробництва	Охорона праці, техніка безпеки	Виробництво	Умовно-постійні	Розподіляються
Витрати на енергію	Забезпечення ресурсами	Електроенергія, газ, вода	Виробничий процес	Змінні	Прямо на окремі продукти
Витрати на ремонт	Підтримка працездатності	Поточний і капітальний ремонт	Основні засоби	Умовно-постійні	Розподіляються
Інші витрати	Додаткові витрати	Страхування, послуги	Зовнішні/ внутрішні	Змішані	Розподіляються

Джерело: складено автором на основі [9;10;11]

Дослідження економічного змісту загальновиробничих витрат дозволяє визначити, що вони мають переважно непрямий характер та формуються у межах виробничих підрозділів підприємства. Це обумовлює необхідність їх розподілу між об’єктами калькулювання за відповідними базами, що є важливим етапом формування достовірної собівартості продукції та забезпечення об’єктивності фінансових результатів.

Важливим аспектом є також різний характер загальновиробничих витрат, які можуть бути постійними, змінними або умовно-постійними. Така диференціація дозволяє більш глибоко аналізувати їх поведінку залежно від обсягів

виробництва, здійснювати ефективне планування витрат, прогнозувати їх зміну та впроваджувати заходи щодо оптимізації витратної діяльності підприємства [9;10;11].

Таким чином, загальновиробничі витрати відіграють важливу роль у формуванні собівартості продукції та забезпеченні ефективного функціонування підприємства. Раціональна організація їх обліку, систематизація та контроль сприяють підвищенню точності калькулювання, ефективності управління витратами та створюють передумови для підвищення результативності діяльності підприємства в цілому.

Для забезпечення ефективного управління витратами важливим є їх класифікація за різними ознаками, що дозволяє систематизувати інформацію про витрати та визначити особливості їх формування. Основні підходи до класифікації загальновиробничих витрат наведено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Класифікація загальновиробничих витрат за основними ознаками

Ознака класифікації	**Види витрат**	**Економічна характеристика**	**Приклади**	**Вплив на облік**
За способом віднесення	Непрямі	Не відносяться прямо до продукції	Загальновиробничі витрати	Ускладнюють облік
За економічним змістом	Матеріальні, трудові, амортизаційні	Формують структуру витрат	Зарплата, амортизація	Використовуються у звітності
За поведінкою	Постійні, змінні	Залежать від обсягу виробництва	Енергія, амортизація	Впливають на калькуляцію
За місцем виникнення	Цехові, дільничні	Формуються в підрозділах	Витрати цеху	Основа центрів відповідальності
За функцією	Виробничі, управлінські	Виконують різні функції	Управління виробництвом	Використовуються в аналізі
За періодичністю	Поточні, одноразові	Залежать від часу	Ремонт	Впливають на періодизацію

Джерело: складено автором на основі [12;13;14]

Аналіз класифікації загальновиробничих витрат свідчить про їх багатогранний характер та різноманітність підходів до групування залежно від поставлених управлінських і облікових завдань. Застосування різних класифікаційних ознак дозволяє систематизувати витрати, визначити їх економічну природу та місце у структурі виробничих витрат, що є необхідною передумовою формування достовірної облікової інформації.

Важливе значення має класифікація загальновиробничих витрат за способом їх віднесення на собівартість продукції, оскільки вони мають непрямий характер і підлягають розподілу між об’єктами калькулювання. Це обумовлює необхідність вибору обґрунтованих баз розподілу та методів калькулювання, від яких залежить точність визначення собівартості продукції та об’єктивність оцінки фінансових результатів підприємства.

Класифікація витрат за економічним змістом, поведінкою, місцем виникнення та функціональним призначенням має важливе значення для організації управлінського обліку та контролю. Вона дозволяє здійснювати детальний аналіз структури витрат, виявляти фактори їх зміни, оцінювати ефективність використання ресурсів та визначати напрями оптимізації витрат. Крім того, така систематизація сприяє формуванню інформаційної бази для планування, бюджетування та прогнозування діяльності підприємства [12;13;14].

Таким чином, класифікація загальновиробничих витрат виступає важливим інструментом управління витратами, який забезпечує підвищення аналітичності та прозорості облікової інформації. Її використання дозволяє не лише підвищити якість облікового забезпечення, але й сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, оптимізації витрат та підвищенню ефективності діяльності підприємства в цілому. Крім того, систематизація витрат за різними класифікаційними ознаками створює основу для ефективного планування, контролю та аналізу витратної діяльності підприємства.

Для підвищення ефективності управління витратами важливим є їх класифікація з урахуванням управлінських потреб та цілей аналізу. Основні

підходи до класифікації загальновиробничих витрат для цілей управління наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4 – Класифікація загальновиробничих витрат для цілей управління

Ознака	**Види витрат**	**Характеристика**	**Приклади**	**Значення для управління**	**Використання в аналізі**
За контролем	Контрольовані, неконтрольовані	Залежать від менеджменту	Зарплата/податки	Оцінка ефективності	Контроль підрозділів
За релевантністю	Релевантні, нерелевантні	Впливають на рішення	Майбутні витрати	Прийняття рішень	Управлінський аналіз
За альтернативністю	Альтернативні, безповоротні	Враховуються при виборі	Втрачена вигода	Стратегічні рішення	Економічний аналіз
За плануванням	Планові, фактичні	Порівняння показників	Бюджет	Контроль виконання	Аналіз відхилень
За центрами відповідальності	За підрозділами	Відносяться до центрів	Цехові витрати	Контроль витрат	Управління витратами
За участю у виробництві	Основні, накладні	Вплив на виробництво	Загальновиробничі	Формують структуру	Калькуляція собівартості

Джерело: складено автором на основі [15;16;17]

Аналіз класифікації загальновиробничих витрат для цілей управління, наведеної у табл. 1.4, свідчить про доцільність їх систематизації з урахуванням інформаційних потреб управління підприємством. Застосування різних класифікаційних ознак дозволяє отримати більш деталізовану та релевантну інформацію про витрати, що є необхідною умовою ефективного управління виробничою діяльністю та підвищення результативності використання ресурсів.

Особливе значення має поділ витрат на контрольовані та неконтрольовані, який забезпечує можливість оцінювання ефективності діяльності структурних підрозділів і рівня відповідальності управлінського персоналу. Такий підхід дозволяє здійснювати оперативний контроль за витратами, своєчасно виявляти

відхилення від запланованих показників та визначати причини їх виникнення, що сприяє підвищенню дисципліни витрат і вдосконаленню системи управління.

Класифікація витрат за релевантністю, альтернативністю та ступенем планування має важливе значення для прийняття управлінських рішень. Вона дозволяє виділити витрати, які безпосередньо впливають на вибір управлінських альтернатив, оцінити економічну доцільність різних варіантів дій, а також забезпечити ефективне планування та контроль виконання бюджетів. Це створює передумови для підвищення обґрунтованості як стратегічних, так і тактичних рішень.

Крім того, класифікація витрат за центрами відповідальності та характером їх участі у виробничому процесі сприяє більш глибокому аналізу витратної структури підприємства. Вона дозволяє визначити місця виникнення витрат, оцінити ефективність діяльності окремих підрозділів та оптимізувати витрати шляхом їх раціонального розподілу і контролю. Це є важливим інструментом підвищення ефективності управління виробництвом [15;16;17].

Таким чином, класифікація загальновиробничих витрат для цілей управління є важливим елементом системи управлінського обліку, який забезпечує підвищення аналітичності облікової інформації, ефективність контролю та якість прийняття управлінських рішень. Її використання сприяє оптимізації витрат, підвищенню прозорості фінансової інформації та зміцненню фінансових результатів підприємства в умовах сучасного конкурентного середовища.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що визначення складу та класифікація загальновиробничих витрат є важливими елементами системи обліку та управління витратами підприємства. Їх систематизація за різними ознаками дозволяє розкрити економічну сутність витрат, встановити закономірності їх формування та забезпечити більш точне калькулювання собівартості продукції. Водночас використання класифікаційних підходів у розрізі управлінських потреб сприяє підвищенню аналітичності облікової інформації, ефективності контролю та обґрунтованості управлінських рішень. Таким чином, раціональна організація складу та класифікації

загальновиробничих витрат створює передумови для оптимізації витратної діяльності та підвищення ефективності функціонування підприємства в цілому.

1.3 Нормативно-правове забезпечення формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат

Нормативно-правове забезпечення формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат є важливою складовою системи бухгалтерського обліку підприємства, оскільки визначає правила їх визнання, оцінки та відображення у фінансовій звітності. Воно базується на сукупності законодавчих і нормативних актів, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності, які регламентують порядок формування собівартості продукції та забезпечують достовірність облікової інформації. У зв’язку з цим дослідження нормативно-правової бази дозволяє визначити особливості організації обліку загальновиробничих витрат та обґрунтувати напрями його вдосконалення.

Нормативно-правове забезпечення обліку загальновиробничих витрат ґрунтується на сукупності законодавчих і нормативних актів, що регламентують порядок їх формування, розподілу та відображення у фінансовій звітності. Основні нормативні документи, які визначають особливості обліку загальновиробничих витрат, узагальнено у табл. 1.5.

Аналіз нормативно-правового забезпечення формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат свідчить про наявність комплексної системи регулювання, що охоплює як законодавчі, так і нормативні акти різного рівня. Вони визначають загальні принципи ведення бухгалтерського обліку, порядок формування витрат, їх класифікацію та відображення у фінансовій звітності, що забезпечує єдність підходів до обліку на підприємствах.

Таблиця 1.5 – Нормативно-правове забезпечення формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат

Нормативний документ	**Коротка характеристика**	**Регулювання загальновиробничих витрат**	**Роль у системі обліку**	**Практичне значення**
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає загальні принципи ведення бухгалтерського обліку	Встановлює основи формування витрат і звітності	Базовий нормативний акт	Формує загальні правила обліку
НП(С)БО 16 «Витрати»	Регламентує склад, визнання та класифікацію витрат	Визначає склад загальновиробничих витрат і порядок їх розподілу	Основний стандарт обліку витрат	Забезпечує правильне формування собівартості
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Встановлює вимоги до фінансової звітності	Визначає відображення витрат у звітності	Регламентує подання інформації	Забезпечує достовірність фінансових даних
МСФЗ (IAS) 2 «Запаси»	Регламентує оцінку запасів і собівартості	Включає загальновиробничі витрати до собівартості продукції	Міжнародний стандарт	Гармонізація з міжнародною практикою
Концептуальна основа фінансової звітності	Визначає базові принципи обліку	Розкриває сутність витрат і принципи їх визнання	Теоретична база обліку	Формує методологію обліку
Інструкція про застосування Плану рахунків № 291	Визначає порядок відображення операцій	Регламентує облік витрат на рахунках (зокрема 91)	Практичний інструмент обліку	Забезпечує відображення витрат у системі рахунків

Джерело: складено автором на основі [18-23]

Ключову роль у регулюванні обліку загальновиробничих витрат відіграє НП(С)БО 16 «Витрати» [18], яке встановлює їх склад, порядок визнання та механізм розподілу між об’єктами калькулювання. Водночас НП(С)БО 1 [19] забезпечує правильність відображення витрат у фінансовій звітності, а Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [20] формує

загальні принципи організації облікового процесу, що створює нормативну основу функціонування всієї системи обліку.

Важливим аспектом є також гармонізація національних стандартів із міжнародними, що знаходить відображення у застосуванні МСФЗ (IAS) 2 «Запаси» та Концептуальної основи фінансової звітності. Вони забезпечують орієнтацію обліку на економічну сутність операцій, підвищують рівень прозорості фінансової інформації та сприяють інтеграції вітчизняної облікової системи у міжнародний економічний простір [21;22].

Крім того, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку забезпечує практичну реалізацію нормативних вимог шляхом регламентації порядку відображення загальновиробничих витрат у системі рахунків. Таким чином, нормативно-правове забезпечення обліку загальновиробничих витрат є цілісною системою, яка забезпечує достовірність, повноту та порівнянність облікової інформації, а також створює передумови для ефективного управління витратами підприємства [23].

У сучасних умовах розвитку облікових систем важливого значення набуває порівняння національних і міжнародних підходів до обліку загальновиробничих витрат. Основні відмінності та спільні риси таких підходів узагальнено у табл. 1.6.

Аналіз порівняння національних та міжнародних підходів до обліку загальновиробничих витрат свідчить про наявність як спільних рис, так і суттєвих відмінностей у підходах до їх визначення, формування та відображення в обліку. Обидві системи базуються на єдиній економічній сутності витрат як зменшенні економічних вигод підприємства, що забезпечує узгодженість підходів до формування фінансових результатів.

Водночас національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку характеризуються більш чіткою нормативною регламентацією складу загальновиробничих витрат та порядку їх розподілу. Це сприяє уніфікації облікових процедур та забезпечує єдність підходів у практиці ведення обліку на підприємствах, проте водночас обмежує гнучкість у прийнятті облікових рішень.

Таблиця 1.6 – Порівняння національних та міжнародних підходів до обліку загальновиробничих витрат

Критерій	**НП(С)БО (Україна)**	**МСФЗ (IAS 2, Conceptual Framework)**	**Спільні риси**	**Відмінності**
Визначення витрат	Витрати – зменшення економічних вигод	Аналогічне визначення з деталізацією	Єдність економічної сутності	МСФЗ більш деталізовані
Склад загальновиробничих витрат	Чітко визначений НП(С)БО 16	Включаються до виробничої собівартості	Включення до собівартості	У МСФЗ більше гнучкості
Розподіл витрат	За встановленими базами розподілу	Раціональний розподіл на основі нормальної потужності	Необхідність розподілу	МСФЗ більше орієнтовані на економічну сутність
Облік витрат	Через План рахунків (рахунок 91 «Загальновиробничі витрати»)	Без жорсткої регламентації рахунків	Відображення у звітності	У МСФЗ немає жорсткого плану рахунків
Підхід до обліку	Нормативно регламентований	Принципово орієнтований	Єдина мета – достовірність	МСФЗ більш гнучкі
Використання	Обов’язковий в Україні	Застосовується на міжнародному рівні	Використання для звітності	Різний рівень регламентації

Джерело: складено автором на основі [18-23]

Міжнародні стандарти фінансової звітності, зокрема IAS 2 [21] та Концептуальна основа фінансової звітності [22], орієнтовані на принциповий підхід до обліку витрат і врахування їх економічної сутності. Вони надають підприємствам більшу свободу у виборі методів розподілу витрат та організації облікового процесу, що дозволяє більш точно відображати реальні економічні процеси, однак вимагає високого рівня професійної підготовки бухгалтерського персоналу.

Таким чином, поєднання національних та міжнародних підходів до обліку загальновиробничих витрат створює можливості для вдосконалення облікової системи підприємства. Використання переваг обох систем сприяє підвищенню

достовірності облікової інформації, забезпеченню її прозорості та відповідності міжнародним вимогам, а також правильному відображенню витрат у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Узагальнюючи результати дослідження, слід зазначити, що нормативно-правове забезпечення формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат є цілісною системою, яка поєднує національні та міжнародні стандарти обліку і забезпечує єдність методологічних підходів до відображення витрат у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Встановлено, що національні нормативи характеризуються чіткою регламентацією облікових процедур, тоді як міжнародні стандарти орієнтовані на принциповий підхід та економічну сутність операцій. Поєднання цих підходів сприяє підвищенню достовірності, прозорості та аналітичності облікової інформації, а також створює передумови для вдосконалення системи управління витратами підприємства в сучасних умовах господарювання.

РОЗДІЛ 2
СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ НА ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

2.1 Вплив організаційно-технологічних особливостей діяльності підприємства на облікову політику щодо загальновиробничих витрат

ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» здійснює діяльність у сфері забезпечення аграрного сектору сучасною технікою, обладнанням та супутніми послугами, орієнтуючись на підвищення ефективності виробничих процесів сільськогосподарських підприємств. Діяльність компанії характеризується поєднанням торговельних, сервісних і логістичних операцій, що зумовлює формування складної структури витрат та потребує ефективної організації їх обліку. Важливою особливістю функціонування підприємства є орієнтація на практичні потреби аграрного бізнесу, що визначає специфіку формування загальновиробничих витрат, їх облік і контроль. Це, у свою чергу, обумовлює необхідність застосування адаптованих підходів до облікової політики з метою забезпечення достовірності інформації та ефективного управління витратами.

Загальна характеристика діяльності підприємства дозволяє сформувати уявлення про його організаційно-економічні особливості, напрями функціонування та умови здійснення господарської діяльності. Основні відомості про ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» наведено у табл. 2.1.

Аналіз загальної характеристики діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про те, що підприємство функціонує у формі товариства з обмеженою відповідальністю та здійснює діяльність у сфері аграрного забезпечення. Наявність основного виду діяльності, пов’язаного з оптовою торгівлею сільськогосподарською технікою, визначає специфіку його господарських процесів та формування витрат.

Таблиця 2.1 – Загальна характеристика ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

Показник	**Характеристика**
Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю «АГ-БАГ-УКРАЇНА»
Скорочене найменування	ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»
Назва англійською	LIMITED LIABILITY COMPANY AG-BAG-UKRAINE (AG-BAG-UKRAINE LLC)
Код ЄДРПОУ	34233561
Дата реєстрації	31.08.2006
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Статус підприємства	Зареєстровано
Розмір статутного капіталу	240 000 грн
Місцезнаходження	Київська обл., Бориспільський р-н, м. Яготин, вул. Київська, буд. 4
Керівник	Крутько Володимир Олексійович
Основний вид діяльності (КВЕД)	46.61 Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами й устаткованням
Додаткові види діяльності	Виробництво машин та устаткування; сільське господарство; посередницька діяльність; роздрібна торгівля; транспортні послуги
Галузь діяльності	Сільське господарство та агротехнічне забезпечення
Кількість працівників	37 осіб (станом на 2025 р.)
Тип підприємства	Мале підприємство
Основні напрями діяльності	Постачання аграрної техніки та обладнання, супутні послуги

Джерело: складено автором за даними досліджуваного підприємства

Важливою особливістю підприємства є поєднання різних видів діяльності, зокрема виробничої, торговельної та логістичної, що обумовлює складну структуру витрат і потребує належної організації обліку. Це впливає на формування загальновиробничих витрат, які виникають у процесі забезпечення функціонування виробничих і допоміжних процесів.

Мале підприємство з відносно невеликою чисельністю персоналу характеризується більш гнучкою організацією управління та спрощеною системою обліку, що дозволяє оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Водночас це вимагає раціонального підходу до формування облікової політики та ефективного контролю за витратами.

Таким чином, загальна характеристика діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про наявність організаційних та економічних передумов для формування специфічної системи обліку витрат. Врахування особливостей діяльності підприємства є необхідним для забезпечення достовірного обліку загальновиробничих витрат та підвищення ефективності управління ними.

Оцінка фінансово-економічних показників діяльності підприємства дозволяє визначити ефективність його функціонування та виявити основні тенденції розвитку у динаміці. Основні показники діяльності ТОВ «АГ-БАГ-Україна» за 2023-2025 рр. наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «АГ-БАГ-Україна» за 2023-2025 рр.

Показник	**2023 рік**	**2024 рік**	**2025 рік**	**Абсолютне відхилення 2025/2023**	**Відносне відхилення, %**
Чистий дохід, тис. грн	119 435,4	113 161,8	120 894,9	+1 459,5	+1,2
Собівартість, тис. грн	77 592,3	82 628,7	86 021,9	+8 429,6	+10,9
Валовий прибуток, тис. грн	41 843,1	30 533,1	34 873,0	-6 970,1	-16,7
Чистий прибуток, тис. грн	3 484,1	583,0	1 398,1	-2 086,0	-59,9
Рентабельність продажів, %	2,9	0,5	1,2	-1,7	-58,6
Рентабельність активів (ROA), %	3,0	0,5	1,3	-1,7	-56,7
Активи, тис. грн	114 878,5	107 737,6	107 337,8	-7 540,7	-6,6
Власний капітал, тис. грн	68 495,3	66 864,2	68 262,3	-233,0	-0,3
Коефіцієнт автономії	0,60	0,62	0,64	+0,04	+6,7
Поточні зобов’язання, тис. грн	44 505,3	40 408,1	38 428,1	-6 077,2	-13,7
Коефіцієнт поточної ліквідності	2,44	2,10	2,14	-0,30	-12,3
Середня кількість працівників, осіб	39	37	37	-2	-5,1
Дохід на 1 працівника, тис. грн	3 062,4	3 058,4	3 267,4	+205,0	+6,7

Джерело: складено автором на основі даних досліджуваного підприємства

Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «АГ-БАГ-Україна» свідчить про відносну стабільність обсягів діяльності підприємства

протягом 2023–2025 рр. Чистий дохід має незначну позитивну динаміку, що вказує на збереження ринкових позицій підприємства. Водночас спостерігається зростання собівартості продукції, яке випереджає темпи зростання доходу, що негативно впливає на фінансові результати.

Суттєве зниження чистого прибутку у 2025 році порівняно з 2023 роком свідчить про погіршення ефективності діяльності підприємства. Незважаючи на часткове відновлення прибутковості після різкого падіння у 2024 році, рівень рентабельності продажів та активів залишається значно нижчим, ніж у базовому періоді, що вказує на зниження ефективності використання ресурсів.

Разом з тим, позитивною тенденцією є підвищення коефіцієнта автономії, що свідчить про зростання фінансової незалежності підприємства та зниження залежності від позикових коштів. Також спостерігається скорочення поточних зобов’язань, що позитивно впливає на фінансову стійкість. Водночас незначне зниження коефіцієнта поточної ліквідності потребує уваги, оскільки може свідчити про певне погіршення платоспроможності.

Крім того, зростання доходу на одного працівника на фоні скорочення чисельності персоналу свідчить про підвищення продуктивності праці. Таким чином, результати аналізу показують, що підприємство функціонує відносно стабільно, однак має проблеми з ефективністю діяльності, що потребує вдосконалення системи управління витратами, зокрема загальновиробничими витратами, з метою підвищення фінансових результатів.

Організаційно-технологічні особливості діяльності підприємства суттєво впливають на формування витрат та визначають специфіку їх обліку. Основні характеристики діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» та їх вплив на облік загальновиробничих витрат наведено у табл. 2.3.

Аналіз організаційно-технологічних особливостей діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА», наведених у табл. 2.3, свідчить про те, що специфіка функціонування підприємства безпосередньо впливає на структуру та формування витрат. Поєднання торговельної, сервісної та логістичної діяльності зумовлює наявність значної частки непрямих витрат, які формуються у процесі забезпечення

діяльності підприємства та потребують обґрунтованого розподілу між об’єктами калькулювання.

Таблиця 2.3 – Організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» та їх вплив на облік витрат

Організаційно-технологічна особливість	**Характеристика**	**Вплив на формування витрат**	**Вплив на облік загальновиробничих витрат**
Тип діяльності	Оптова торгівля аграрною технікою та обладнанням	Висока частка витрат на логістику та обслуговування	Формування витрат через обслуговування та управління
Тип виробництва	Комбінований (торгівля + елементи виробництва/сервісу)	Наявність як прямих, так і непрямих витрат	Необхідність розподілу загальновиробничих витрат
Технологічні процеси	Зберігання, транспортування, сервісне обслуговування техніки	Формування витрат на утримання складів і обладнання	Включення витрат на обслуговування в загальновиробничі
Рівень механізації	Високий (використання техніки, обладнання)	Значна частка амортизації та ремонтів	Облік витрат через амортизацію та обслуговування
Рівень автоматизації	Середній (облік, складські операції)	Зменшення трудових витрат	Підвищення точності обліку витрат
Організаційна структура	Функціональна з елементами розподілу за підрозділами	Виникнення витрат у різних центрах відповідальності	Необхідність обліку витрат за підрозділами
Масштаб діяльності	Мале підприємство	Обмежені ресурси та оптимізація витрат	Спрощена система обліку
Логістична складова	Значна (перевезення, склад)	Високі транспортні витрати	Включення до загальновиробничих витрат
Сезонність діяльності	Залежність від аграрного циклу	Нерівномірність витрат протягом року	Ускладнення розподілу витрат

Джерело: складено автором на основі даних досліджуваного підприємства

Важливим чинником є високий рівень механізації та використання технічних засобів, що обумовлює значну частку витрат на амортизацію, технічне обслуговування та ремонт основних засобів. Це формує вагому складову загальновиробничих витрат і вимагає належної організації їх обліку, зокрема через застосування відповідних методів розподілу та контролю за ефективністю використання ресурсів.

Організаційна структура підприємства, яка передбачає розподіл функцій між окремими підрозділами, сприяє виникненню витрат у різних центрах відповідальності. Це підвищує вимоги до аналітичного обліку, оскільки виникає потреба у деталізації витрат за місцями їх виникнення та напрямами використання, що дозволяє більш точно оцінювати ефективність діяльності підрозділів.

Крім того, значна логістична складова діяльності підприємства та залежність від сезонних коливань у сільському господарстві зумовлюють нерівномірність формування витрат протягом року. Це ускладнює процес планування та прогнозування витрат, а також потребує застосування гнучких підходів до їх розподілу з урахуванням змін обсягів діяльності.

Таким чином, організаційно-технологічні особливості діяльності підприємства визначають необхідність формування адаптованої системи обліку загальновиробничих витрат, яка забезпечує їх достовірне відображення та ефективний контроль. Врахування цих особливостей сприяє підвищенню точності калькулювання собівартості, покращенню управління витратами та створює передумови для підвищення загальної ефективності діяльності підприємства.

Облікова політика підприємства визначає підходи до формування, розподілу та відображення загальновиробничих витрат у системі бухгалтерського обліку. Основні елементи облікової політики ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» щодо загальновиробничих витрат наведено у табл. 2.4.

Аналіз особливостей облікової політики ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про те, що підприємство застосовує нормативно-регламентований підхід до обліку загальновиробничих витрат відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Це забезпечує уніфікацію облікових процедур, підвищує достовірність фінансової інформації та сприяє формуванню прозорої системи обліку витрат, що є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Важливим елементом облікової політики є визначення складу загальновиробничих витрат та вибір бази їх розподілу між об’єктами калькулювання. Використання економічно обґрунтованих баз розподілу дозволяє

більш точно відображати структуру витрат та їх зв'язок із виробничими процесами, що забезпечує достовірне формування собівартості продукції. Водночас правильний вибір методу розподілу сприяє мінімізації викривлень у фінансових результатах підприємства.

Таблиця 2.4 – Особливості облікової політики щодо загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

Елемент облікової політики	**Характеристика**	**Практична реалізація на підприємстві**	**Вплив на облік витрат**
Метод обліку витрат	Нормативно-регламентований (відповідно до НП(С)БО)	Застосування НП(С)БО 16 «Витрати»	Забезпечує єдність обліку
Склад загальновиробничих витрат	Включає витрати на управління, обслуговування, амортизацію	Формується відповідно до стандартів	Впливає на структуру собівартості
База розподілу витрат	Пропорційно витратам праці або обсягу діяльності	Використання економічно обґрунтованих баз	Забезпечує точність розподілу
Метод розподілу	Розподіл непрямих витрат між об'єктами калькулювання	Застосування розподілу за видами продукції/послуг	Формує достовірну собівартість
Облік витрат за рахунками	Використання рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»	Ведення аналітичного обліку	Забезпечує контроль витрат
Поділ витрат	Постійні та змінні	Використовується для аналізу витрат	Дає можливість планування
Документування витрат	Первинні документи, внутрішні звіти	Використання накладних, актів, відомостей	Забезпечує підтвердження витрат
Контроль витрат	Внутрішній контроль та аналіз	Аналіз відхилень від плану	Підвищує ефективність управління
Формування собівартості	На основі повних витрат	Включення загальновиробничих витрат	Впливає на фінансовий результат

Джерело: складено автором на основі даних досліджуваного підприємства

Організація обліку загальновиробничих витрат із застосуванням рахунку 91 та веденням аналітичного обліку створює умови для детального контролю за витратами та їх структурою. Поділ витрат на постійні та змінні дає можливість більш глибоко аналізувати їх поведінку залежно від обсягів діяльності, що є важливим для планування, бюджетування та прогнозування діяльності підприємства. Крім того, належне документальне оформлення господарських операцій забезпечує підтвердження витрат і підвищує рівень фінансової дисципліни.

Особливу роль відіграє система внутрішнього контролю витрат, яка передбачає аналіз відхилень фактичних показників від запланованих, виявлення причин перевитрат та визначення резервів їх оптимізації. Такий підхід дозволяє своєчасно реагувати на зміни у діяльності підприємства та підвищувати ефективність використання ресурсів.

Таким чином, облікова політика підприємства щодо загальновиробничих витрат є комплексною системою, яка забезпечує їх достовірне відображення, ефективний контроль і раціональне управління. Її вдосконалення сприятиме підвищенню точності калькулювання собівартості, оптимізації витрат та зміцненню фінансових результатів підприємства в умовах сучасного конкурентного середовища.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що організаційно-технологічні особливості діяльності підприємства мають визначальний вплив на формування та реалізацію облікової політики щодо загальновиробничих витрат. Поєднання різних видів діяльності, наявність складної структури витрат, рівень механізації, організаційна структура та фінансово-економічні показники обумовлюють необхідність застосування адаптованих підходів до обліку, розподілу та контролю витрат. Ефективна облікова політика, побудована з урахуванням цих факторів, забезпечує достовірність формування собівартості продукції, підвищує аналітичність облікової інформації та створює передумови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому.

2.2 Порядок документування складових загальновиробничих витрат

Порядок документування складових загальновиробничих витрат є важливим елементом організації бухгалтерського обліку, оскільки забезпечує фіксацію, підтвердження та систематизацію інформації про витрати, пов’язані з обслуговуванням і управлінням виробничим процесом. Належне оформлення первинних документів, їх своєчасна обробка та відображення в облікових регістрах сприяють підвищенню достовірності облікової інформації, забезпечують контроль за витратами та створюють основу для формування обґрунтованої собівартості продукції.

Первинні документи виступають основою бухгалтерського обліку загальновиробничих витрат, оскільки забезпечують їх своєчасну фіксацію та документальне підтвердження. Основні види документів, що застосовуються для обліку загальновиробничих витрат на підприємстві, наведено у табл. 2.5.

Аналіз первинних документів з обліку загальновиробничих витрат свідчить про те, що система документального забезпечення охоплює всі ключові складові витрат, пов’язані з обслуговуванням і управлінням виробничим процесом. Використання різноманітних первинних документів забезпечує повноту фіксації господарських операцій, що створює основу для формування достовірної та об’єктивної облікової інформації.

Суттєвого значення набуває систематизація документів за видами витрат, що сприяє підвищенню аналітичності обліку та ефективності обробки інформації. Чітке документування витрат на оплату праці, соціальні відрахування, амортизацію, матеріальні ресурси, енергоносії та послуги сторонніх організацій дозволяє забезпечити їх правильне віднесення до складу загальновиробничих витрат і уникнути помилок у процесі калькулювання собівартості.

Належне оформлення первинних документів створює можливості для здійснення ефективного внутрішнього контролю за витратами та використанням ресурсів. Це дозволяє своєчасно виявляти відхилення від установлених норм,

аналізувати причини їх виникнення та приймати відповідні управлінські рішення щодо оптимізації витрат і підвищення ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 2.5 – Первинні документи з обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

Вид витрат	**Первинний документ**	**Зміст документа**	**Призначення**
Оплата праці	Табель обліку робочого часу, розрахунково-платіжна відомість	Облік відпрацьованого часу та нарахування зарплати	Підтвердження витрат на оплату праці
Соціальні відрахування	Розрахунок ЄСВ	Нарахування соціальних внесків	Облік витрат на соціальні заходи
Амортизація	Відомість нарахування амортизації	Розрахунок зносу основних засобів	Включення до витрат
Матеріальні витрати	Накладна, акт списання матеріалів	Використання матеріалів у виробництві	Облік матеріальних витрат
МШП	Акт передачі та списання МШП	Використання інвентарю	Контроль використання ресурсів
Послуги сторонніх організацій	Акт виконаних робіт, рахунок-фактура	Надання послуг	Підтвердження витрат
Комунальні платежі	Рахунки, акти наданих послуг	Споживання енергії, води, газу	Облік енергетичних витрат
Ремонт обладнання	Акт виконаних ремонтних робіт	Проведення ремонту	Облік витрат на ремонт

Джерело: складено автором на основі [24-27]

Крім того, важливу роль відіграє взаємозв’язок первинних документів із подальшими етапами облікового процесу, зокрема узагальненням інформації, її відображенням у регістрах бухгалтерського обліку та формуванням фінансової звітності. Саме первинні документи виступають інформаційною базою для здійснення розподілу загальновиробничих витрат і визначення собівартості продукції.

Таким чином, система первинного документування загальновиробничих витрат забезпечує не лише їх достовірне відображення в обліку, але й виступає важливим інструментом контролю та управління витратами. Її вдосконалення

сприятиме підвищенню прозорості облікових процесів, оптимізації витратної діяльності та покращенню фінансових результатів підприємства.

Документообіг загальновиробничих витрат охоплює послідовність етапів обробки інформації від моменту виникнення витрат до їх узагальнення та контролю. Основні етапи документообігу загальновиробничих витрат на підприємстві наведено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6 – Документообіг загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

Етап	**Документ**	**Відповідальна особа**	**Зміст операції**	**Інформація, що фіксується**	**Періодичність**	**Результат**
Формування витрат	Накладні, акти, табелі	Менеджери	Фіксація господарських операцій	Сума витрат, вид витрат, підрозділ	Щоденно	Виникнення витрат
Первинна перевірка	Акти, відомості, накладні	Бухгалтер	Перевірка правильності оформлення документів	Достовірність, повнота, відповідність нормам	Щоденно	Підтвердження витрат
Обробка інформації	Бухгалтерські довідки, розрахунки	Бухгалтерія	Узагальнення та групування витрат	Класифікація витрат, визначення бази розподілу	Щомісячно	Підготовка до обліку
Відображення в обліку	Облікові регістри, журнали	Бухгалтер	Відображення операцій на рахунках	Кореспонденція рахунків, суми витрат	Щомісячно	Формування облікових даних
Розподіл витрат	Розрахунок розподілу витрат	Бухгалтер	Розподіл загальновиробничих витрат	База розподілу, частка витрат	Щомісячно	Формування собівартості
Узагальнення	Журнали, оборотно-сальдові відомості	Бухгалтерія	Групування витрат за період	Загальна сума витрат, структура	Щомісячно	Формування звітності
Контроль	Аналітичні звіти, внутрішні довідки	Бухгалтер	Аналіз витрат та відхилень	Динаміка, ефективність, перевитрати	Періодично	Прийняття управлінських рішень
Архівування	Первинні документи, регістри	Бухгалтерія	Зберігання документів	Документальне підтвердження операцій	Постійно	Забезпечення контролю та аудиту

Джерело: складено автором на основі [24-27]

Проведений аналіз документообігу загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про наявність системно організованого, послідовного та

логічно структурованого процесу обліку витрат, який охоплює всі основні стадії їх руху – від моменту виникнення до остаточного узагальнення та зберігання. Встановлено, що кожен етап супроводжується відповідним документальним оформленням, визначенням відповідальних осіб і регламентованою періодичністю виконання операцій, що забезпечує чіткість, контрольованість і прозорість облікового процесу.

Особливого значення набуває етап первинного документування та перевірки інформації, оскільки саме на цьому рівні формується база для подальшого облікового відображення витрат. Забезпечення достовірності, повноти та відповідності первинних документів встановленим нормам дозволяє мінімізувати ризики помилок і викривлення інформації. Подальша обробка даних у бухгалтерії, яка включає їх групування, класифікацію та визначення баз розподілу, сприяє формуванню аналітичної інформації, необхідної для ефективного управління витратами.

Важливу роль у системі документообігу відіграє відображення витрат у бухгалтерському обліку та їх подальший розподіл між об’єктами калькулювання. Саме на цих етапах забезпечується правильне формування виробничої собівартості продукції, що має безпосередній вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Раціональний вибір баз розподілу та своєчасне відображення витрат у облікових регістрах сприяють підвищенню точності облікових даних і забезпечують їх відповідність економічній сутності господарських операцій.

Не менш важливим є етап узагальнення інформації, який дозволяє сформувати повну картину структури та динаміки загальновиробничих витрат за певний період. Це створює інформаційну основу для проведення подальшого аналізу, оцінювання ефективності використання ресурсів та виявлення резервів зниження витрат. Отримані результати можуть бути використані як для внутрішнього управління, так і для складання фінансової звітності підприємства.

Значну роль у підвищенні ефективності документообігу відіграють етапи контролю та архівування, які забезпечують збереження документів, можливість їх перевірки та використання у процесі аудиту. Проведення регулярного аналізу

витрат, виявлення відхилень і причин їх виникнення сприяє підвищенню фінансової дисципліни, оптимізації витратної діяльності та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень. Архівування документів, у свою чергу, гарантує наявність доказової бази щодо здійснених господарських операцій.

Таким чином, документообіг загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» можна охарактеризувати як ефективну та комплексну систему, що відповідає сучасним вимогам бухгалтерського обліку та управління витратами. Його належна організація забезпечує достовірність облікової інформації, підвищує прозорість фінансових процесів, сприяє прийняттю якісних управлінських рішень і створює передумови для підвищення загальної ефективності діяльності підприємства.

Узагальнюючи, проведене дослідження порядку документування складових загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» підтверджує, що на підприємстві сформована комплексна та ефективна система документального забезпечення обліку витрат, яка охоплює всі етапи їх формування, обробки, відображення та контролю. Використання належно оформлених первинних документів, чітко організований документообіг і раціональна система кореспонденції рахунків забезпечують достовірність, повноту та своєчасність облікової інформації, сприяють правильному формуванню собівартості продукції та створюють надійну інформаційну базу для прийняття ефективних управлінських рішень і підвищення результативності діяльності підприємства.

2.3 Вітчизняна та міжнародна практика розподілу й обліку загальновиробничих витрат

Для відображення загальновиробничих витрат у системі бухгалтерського обліку важливим є визначення кореспонденції рахунків за основними господарськими операціями підприємства. З цією метою у табл. 2.7 узагальнено

типові бухгалтерські проведення з обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» та їх вплив на формування собівартості і фінансових результатів.

Таблиця 2.7 – Відображення в обліку операцій щодо формування та розподілу загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

№ з/п	**Зміст господарської операції**	**Дебет рахунку**	**Кредит рахунку**	**Документальне підтвердження**	**Вплив на облік**
1	Нараховано заробітну плату управлінському персоналу	91	66	Розрахунково-платіжна відомість, табель	Формує постійні загальновиробничі витрати
2	Нараховано ЄСВ	91	65	Розрахунок ЄСВ	Збільшує витрати підприємства
3	Нараховано амортизацію основних засобів	91	13	Відомість амортизації	Формує постійну частину витрат
4	Списано матеріали на обслуговування виробництва	91	20	Накладна, акт списання	Формує матеріальні витрати
5	Відображено витрати на енергію та комунальні послуги	91	63	Рахунки, акти	Формує змінні витрати
6	Відображено витрати на послуги сторонніх організацій	91	63	Акти виконаних робіт	Збільшує загальновиробничі витрати
7	Відображено витрати на ремонт основних засобів	91	20, 63	Акт ремонту	Забезпечує підтримання активів
8	Віднесено загальновиробничі витрати на собівартість	23	91	Бухгалтерська довідка	Формує виробничу собівартість
9	Списано нерозподілені витрати на фінансовий результат	90	91	Бухгалтерська довідка	Впливає на прибуток підприємства

Джерело: складено автором за даними досліджуваного підприємства

Проведений аналіз кореспонденції рахунків з обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про чітку та логічно побудовану систему бухгалтерського відображення витрат, яка відповідає вимогам

національних стандартів бухгалтерського обліку. Встановлено, що всі основні господарські операції, пов’язані з формуванням загальновиробничих витрат, відображаються із застосуванням рахунку 91 «Загальновиробничі витрати», що забезпечує їх узагальнення та контроль.

Особливу увагу привертає структура витрат, яка охоплює витрати на оплату праці управлінського персоналу, нарахування єдиного соціального внеску, амортизацію основних засобів, матеріальні витрати, а також витрати на енергію, послуги сторонніх організацій та ремонт. Такий комплексний підхід до обліку дозволяє відобразити всі ключові елементи загальновиробничих витрат та забезпечує повноту формування виробничої собівартості продукції.

Важливим етапом є правильне відображення витрат на рахунках бухгалтерського обліку, що забезпечує їх подальший розподіл між об’єктами калькулювання. Віднесення загальновиробничих витрат на рахунок 23 «Виробництво» дозволяє сформувати обґрунтовану собівартість продукції, тоді як списання нерозподілених витрат на рахунок 90 «Собівартість реалізації» безпосередньо впливає на фінансові результати підприємства.

Аналіз кореспонденції рахунків також свідчить про наявність чіткого документального підтвердження кожної господарської операції, що забезпечує достовірність облікових даних і створює належну інформаційну базу для контролю та аудиту. Використання первинних документів, таких як накладні, акти, розрахункові відомості та бухгалтерські довідки, сприяє підвищенню прозорості облікового процесу та мінімізації ризиків помилок.

У сучасних умовах інтеграції національної економіки у світовий економічний простір особливого значення набуває дослідження вітчизняної та міжнародної практики розподілу й обліку загальновиробничих витрат. Порівняння підходів, що застосовуються в Україні відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку та у міжнародній практиці на основі МСФЗ, дозволяє виявити їх спільні риси та відмінності, оцінити ефективність використання різних методів і визначити напрями вдосконалення облікової системи підприємства. Це створює підґрунтя для

підвищення точності формування собівартості продукції, покращення аналітичності облікової інформації та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Для більш глибокого розуміння особливостей обліку загальновиробничих витрат доцільно здійснити порівняння вітчизняних і міжнародних підходів за основними критеріями. З цією метою у табл. 2.8 узагальнено ключові характеристики НП(С)БО та МСФЗ, а також визначено їх спільні риси, відмінності та вплив на облікові й управлінські процеси підприємства.

Таблиця 2.8 – Порівняння вітчизняної та міжнародної практики обліку загальновиробничих витрат

Критерій	**НП(С)БО (Україна)**	**МСФЗ (IAS 2, Conceptual Framework)**	**Спільні риси**	**Ключові відмінності**	**Вплив на облік і управління**
Економічна сутність витрат	Зменшення економічних вигод	Аналогічне визначення з акцентом на сутність	Єдина економічна природа	У МСФЗ ширше трактування	Формує основу облікової політики
Склад витрат	Чітко регламенто-ваний НП(С)БО 16	Визначається за економічною доцільністю	Включення до виробничої собівартості	У МСФЗ більша гнучкість	Впливає на структуру витрат
Класифікація витрат	За видами, функціями, поведінкою	За принципом сутності та релевант-ності	Використання класифікацій	У МСФЗ переважає управлінський підхід	Підвищує аналітич-ність
Розподіл витрат	За встановленими базами	На основі нормальної потужності	Обов’язковість розподілу	У МСФЗ точніший підхід	Впливає на точність собівартості
Бази розподілу	Зарплата, обсяг, години роботи обладнання	Драйвери витрат	Використання баз	У МСФЗ більш обґрунтовані	Підвищує об’єктив-ність
Відображення у звітності	Регламентовано НП(С)БО 1	Відповідно до МСФЗ	Формування фінрезультату	У МСФЗ більше професійного судження	Впливає на якість звітності
Орієнтація обліку	Фінансовий облік	Управлінський	Облік витрат	МСФЗ більш орієнтовані на управління	Покращує прийняття рішень

Джерело: складено автором на основі [29;30]

Проведене порівняння вітчизняної та міжнародної практики обліку загальновиробничих витрат свідчить про наявність єдиної економічної основи підходів до трактування витрат, що визначаються як зменшення економічних вигод підприємства. Обидві системи передбачають включення загальновиробничих витрат до складу виробничої собівартості продукції, що забезпечує формування фінансового результату та відображення витрат у фінансовій звітності.

Водночас встановлено, що національна система бухгалтерського обліку характеризується більш жорсткою регламентацією складу, класифікації та порядку обліку загальновиробничих витрат. Це сприяє уніфікації облікових процедур і забезпечує стабільність облікової практики, однак обмежує можливості гнучкого реагування на зміни у діяльності підприємства та специфіку виробничих процесів.

Міжнародні стандарти фінансової звітності, навпаки, базуються на принциповому підході та орієнтуються на економічну сутність господарських операцій. Вони передбачають використання більш обґрунтованих баз розподілу витрат, зокрема драйверів діяльності, що дозволяє підвищити точність калькулювання собівартості продукції та забезпечити більш детальний аналіз витрат. Такий підхід сприяє підвищенню аналітичності облікової інформації та її використанню в управлінні підприємством.

Таким чином, поєднання переваг вітчизняної та міжнародної практики обліку загальновиробничих витрат створює передумови для вдосконалення облікової системи підприємства. Використання принципів МСФЗ поряд із дотриманням національних стандартів дозволяє підвищити достовірність, гнучкість і аналітичність облікової інформації, що сприятиме прийняттю більш обґрунтованих управлінських рішень і підвищенню ефективності діяльності підприємства.

Ефективний розподіл загальновиробничих витрат є важливою умовою формування достовірної собівартості продукції та забезпечення об’єктивності фінансових результатів підприємства. У практиці обліку використовуються різні методи розподілу витрат, вибір яких залежить від особливостей виробництва, рівня автоматизації та управлінських потреб підприємства. З метою узагальнення основних підходів до розподілу загальновиробничих витрат у національній та

міжнародній практиці відповідні методи, їх характеристику, переваги та недоліки наведено у табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Методи розподілу загальновиробничих витрат у національній та міжнародній практиці

Метод розподілу	**Економічна сутність**	**База розподілу**	**Сфера застосування**	**Переваги**	**Недоліки**	**Доцільність застосування**
Пропорційно заробітній платі	Залежність витрат від трудових ресурсів	Фонд оплати праці	Україна, традиційний облік	Простота, доступність	Не враховує технічні фактори	Доцільний для трудомістких виробництв
Пропорційно обсягу виробництва	Пряма залежність від кількості продукції	Обсяг продукції	Україна, МСФЗ	Простота, зрозумілість	Ігнорує складність процесів	Для однорідного виробництва
Пропорційно прямим витратам	Врахування загального рівня витрат	Сума прямих витрат	Україна	Універсальність	Може викривляти розподіл	Для комплексного виробництва
Пропорційно машинному часу	Врахування використання обладнання	Машино-години	МСФЗ, великі підприємства	Висока точність	Складність обліку	Для автоматизованих виробництв
Пропорційно енергоспоживанню	Врахування ресурсного навантаження	Споживання енергії	МСФЗ	Об’єктивність	Обмежена сфера	Для енергоємних процесів
ABC (Activity-Based Costing)	Розподіл за видами діяльності	Драйвери витрат	Міжнародна практика	Максимальна точність	Складність впровадження	Для складних підприємств
Нормативний метод	Відхилення від норм	Нормативи витрат	Україна	Контроль витрат	Потребує точних норм	Для стабільного виробництва

Джерело: складено автором на основі [29;30]

Проведений аналіз методів розподілу загальновиробничих витрат свідчить про різноманітність підходів, що застосовуються як у національній, так і в міжнародній практиці. Встановлено, що вибір конкретного методу залежить від особливостей виробничого процесу, структури витрат, рівня технічного оснащення

підприємства та управлінських цілей. Кожен із методів має власну економічну сутність і забезпечує різний рівень точності розподілу витрат.

Традиційні методи, що використовуються у вітчизняній практиці, зокрема розподіл пропорційно заробітній платі, обсягу виробництва або прямим витратам, характеризуються простотою застосування та доступністю. Водночас їх недоліком є недостатнє врахування складності виробничих процесів і технологічних факторів, що може призводити до викривлення собівартості продукції та зниження точності облікової інформації.

Міжнародна практика, представлена методами розподілу на основі машинного часу, енергоспоживання та особливо АВС-методом, орієнтована на більш точне врахування факторів формування витрат. Застосування таких підходів дозволяє забезпечити більш об’єктивний розподіл загальновиробничих витрат, підвищити аналітичність облікової інформації та покращити обґрунтованість управлінських рішень, хоча їх впровадження потребує значних ресурсів і відповідного рівня автоматизації [29;30].

Таким чином, ефективність розподілу загальновиробничих витрат значною мірою залежить від правильного вибору методу з урахуванням специфіки діяльності підприємства. Поєднання традиційних підходів із сучасними методами, що використовуються у міжнародній практиці, створює можливості для підвищення точності калькулювання собівартості, оптимізації витрат та забезпечення більш ефективного управління діяльністю підприємства.

Розкриття порядку розподілу загальновиробничих витрат відповідно до вимог НП(С)БО 16 має важливе значення для забезпечення достовірності формування собівартості продукції та фінансових результатів підприємства. З цією метою у табл. 2.10 узагальнено основні етапи розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» з урахуванням специфіки його діяльності.

Проведений аналіз порядку розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про відповідність облікової практики підприємства вимогам НП(С)БО 16. Встановлено, що формування та облік загальновиробничих витрат здійснюється із використанням рахунку 91, що забезпечує їх узагальнення,

систематизацію та контроль за витратною діяльністю підприємства. Такий підхід створює належну інформаційну базу для подальшого розподілу витрат і формування собівартості продукції.

Таблиця 2.10 – Порядок розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» відповідно до НП(С)БО 16

Етап	Зміст етапу	Практична реалізація на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»	База / джерело інформації	Облікове відображення	Результат для обліку
1	Накопичення ЗВВ	Узагальнення витрат, пов'язаних з обслуговуванням виробничо-складських, сервісних і логістичних процесів	Первинні документи, акти, накладні, рахунки постачальників	Дт 91	Формується загальна сума ЗВВ за період
2	Групування ЗВВ	Виокремлення постійних і змінних витрат	Аналітичні дані рахунку 91	Аналітичний облік до рах. 91	Забезпечується правильний порядок розподілу
3	Визначення постійних ЗВВ	Амортизація основних засобів, витрати на управління виробничими процесами, утримання приміщень	Відомість амортизації, розрахунково-платіжні документи	Дт 91 Кт 13, 66, 65, 63	Формується частина витрат, що розподіляється з урахуванням нормальної потужності
4	Визначення змінних ЗВВ	Витрати на енергію, допоміжні матеріали, ремонт, частина логістичних і складських витрат	Накладні, акти списання, рахунки за енергію	Дт 91 Кт 20, 63	Формується частина витрат, що включається до собівартості за фактичним обсягом діяльності
5	Визначення нормальної потужності	Для підприємства доцільно використовувати середній обсяг діяльності за 2023–2025 рр.	Кількість віпрацьованих людино-годин: 119435,4	–	Визначається база для розподілу постійних ЗВВ
6	Визначення фактичної потужності	Для прикладу використано кількість викристаних людино-годин за 2024 р.	Кількість відпрацьованих людино-годин 2024 р. – 113161,8	–	Виявляється рівень використання нормальної потужності
7	Розподіл змінних ЗВВ	Змінні ЗВВ включаються до виробничої собівартості відповідно до фактичної потужності	Дані аналітичного обліку	Дт 23 Кт 91	Повністю включаються до виробничої собівартості
8	Розподіл постійних ЗВВ	Постійні ЗВВ розподіляються в межах нормальної потужності	Коефіцієнт використання потужності	Дт 23 Кт 91	До виробничої собівартості включається лише розподілена частина
9	Визначення нерозподілених ЗВВ	Нерозподілені ЗВВ виникають у разі недовантаження потужності	Постійні ЗВВ – розподілені постійні ЗВВ	Дт 90 Кт 91	Нерозподілена частина списується на собівартість реалізації

Джерело: складено автором за даними досліджуваного підприємства

Важливим аспектом є чітке розмежування загальновиробничих витрат на постійні та змінні, що дозволяє здійснювати їх обґрунтований розподіл залежно від характеру поведінки витрат. Змінні загальновиробничі витрати включаються до виробничої собівартості у повному обсязі відповідно до фактичної діяльності підприємства, тоді як постійні витрати розподіляються з урахуванням нормальної бази розподілу. Це забезпечує більш об’єктивне відображення витрат у собівартості продукції та підвищує точність фінансових результатів.

Особливу увагу привертає порядок визначення нерозподілених загальновиробничих витрат, які виникають у разі недовантаження діяльності підприємства. Встановлено, що їх списання на рахунок 90 «Собівартість реалізації» безпосередньо впливає на фінансовий результат звітного періоду, що підкреслює важливість правильного визначення бази розподілу та рівня використання потужності. Це дозволяє уникнути викривлення собівартості продукції та забезпечує достовірність облікової інформації.

Отже, порядок розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» є обґрунтованим, однак його вдосконалення пов’язане з уточненням баз розподілу та підвищенням аналітичності обліку для покращення управлінських рішень і ефективності діяльності підприємства.

Для більш детального розуміння механізму розподілу загальновиробничих витрат відповідно до НП(С)БО 16 у табл. 2.11 наведено розрахунковий приклад визначення розподілених і нерозподілених витрат на основі даних ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» [24-28].

Проведений розрахунковий приклад розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» дозволяє наочно продемонструвати практичну реалізацію вимог НП(С)БО 16 щодо формування виробничої собівартості. Встановлено, що використання умовної нормальної бази розподілу, визначеної на основі середнього обсягу діяльності підприємства за 2023-2025 рр., забезпечує більш обґрунтований підхід до розподілу постійних загальновиробничих витрат. Це сприяє узгодженню облікових процедур із реальними умовами функціонування підприємства та підвищує достовірність фінансової інформації.

Таблиця 2.11 – Розподіл загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» відповідно до НП(С)БО 16 за 2024 рік

Показник	Значення / база	Формула розрахунку	Результат	Облікове відображення	Економічне пояснення
Середня кількість відпрацьованих людино-годин за 2023-2025 рр.	119435,4 тис. грн	119435,4 + 113161,8 + 120894,9) / 3	119435,4	–	Використовується для визначення середнього рівня діяльності підприємства
Фактична база розподілу	Кількість відпрацьованих людино-годин за 2024 р.	–	113161,8 тис. грн	–	У 2024 р. обсяг діяльності був нижчим за середній рівень
Коефіцієнт використання бази	Фактична база / нормальна база	113161,8 / 117830,7	0,9604	–	Показує рівень використання нормальної бази розподілу
Загальна сума ЗВВ	Умовні дані аналітичного обліку	–	1200,0 тис. грн	Дт 91	Сума ЗВВ, накопичена за період
Постійні ЗВВ	60% загальної суми	1200,0 * 60%	720,0 тис. грн	Дт 91	Амортизація, управління, утримання приміщень
Змінні ЗВВ	40% загальної суми	1200,0 * 40%	480,0 тис. грн	Дт 91	Енергія, матеріали, ремонтні та логістичні витрати
Розподілені постійні ЗВВ	Постійні ЗВВ * коефіцієнт використання бази	720,0 * 0,9604	691,5 тис. грн	Дт 23 Кт 91	Включаються до виробничої собівартості
Нерозподілені постійні ЗВВ	Постійні ЗВВ – розподілені постійні ЗВВ	720,0 – 691,5	28,5 тис. грн	Дт 90 Кт 91	Списуються на собівартість реалізації
Розподілені змінні ЗВВ	Змінні ЗВВ включаються за фактичним обсягом діяльності	–	480,0 тис. грн	Дт 23 Кт 91	Повністю включаються до виробничої собівартості
Загальна сума розподілених ЗВВ	Розподілені постійні + змінні	691,5 + 480,0	1171,5 тис. грн	Дт 23 Кт 91	Сума ЗВВ, включена до виробничої собівартості
Загальна сума нерозподілених ЗВВ	Нерозподілені постійні ЗВВ	–	28,5 тис. грн	Дт 90 Кт 91	Впливає на собівартість реалізації та фінансовий результат
Контроль розрахунку	Розподілені + нерозподілені ЗВВ	1171,5 + 28,5	1200,0 тис. грн	–	Підтверджує повний розподіл рахунку 91

Джерело: складено автором за даними досліджуваного підприємства

Аналіз отриманих результатів свідчить про те, що у 2024 році підприємство функціонувало на рівні, дещо нижчому за середній, що зумовило виникнення нерозподілених постійних загальновиробничих витрат. Визначений коефіцієнт використання бази розподілу на рівні 0,9604 підтверджує наявність певного недовантаження діяльності, що безпосередньо вплинуло на структуру витрат.

Унаслідок цього частина постійних витрат у сумі 28,5 тис. грн не була включена до виробничої собівартості продукції.

Важливим результатом розрахунку є те, що змінні загальновиробничі витрати у повному обсязі включаються до виробничої собівартості, тоді як постійні витрати розподіляються з урахуванням рівня використання бази розподілу. Такий підхід відповідає принципам обачності та достовірності обліку, оскільки запобігає завищенню собівартості продукції в умовах недовантаження підприємства. Одночасно це забезпечує більш об’єктивне формування фінансового результату звітного періоду [24-28].

Таким чином, застосування даного механізму розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» дозволяє забезпечити повноту та обґрунтованість облікових даних. Разом з тим отримані результати свідчать про доцільність подальшого вдосконалення баз розподілу та підвищення рівня аналітичного обліку витрат, що сприятиме більш точному калькулюванню собівартості продукції, оптимізації витрат і підвищенню ефективності управлінських рішень на підприємстві.

Для підвищення точності розподілу загальновиробничих витрат доцільно застосовувати метод АВС, який передбачає їх віднесення на об’єкти калькулювання залежно від видів діяльності та драйверів витрат. З цією метою у табл. 2.12 узагальнено порядок розподілу загальновиробничих витрат за методом АВС .

Проведений аналіз порядку розподілу загальновиробничих витрат за методом АВС свідчить про його орієнтацію на більш глибоке та обґрунтоване відображення витрат відповідно до їх економічної сутності. На відміну від традиційних підходів, цей метод передбачає деталізацію витрат за видами діяльності, що дозволяє встановити реальні причини їх виникнення та забезпечує більш точний розподіл між об’єктами калькулювання.

Важливою перевагою застосування АВС-методу на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» є можливість чіткого визначення драйверів витрат, таких як кількість операцій, поставок, машино-годин чи перевірок. Це дозволяє враховувати специфіку діяльності підприємства, зокрема значну роль логістичних і складських процесів у формуванні

загальновиробничих витрат. У результаті підвищується точність калькулювання собівартості продукції та об’єктивність облікової інформації.

Таблиця 2.12 – Порядок розподілу загальновиробничих витрат за методом АВС

Етап	Зміст етапу	Практична реалізація	Результат для обліку
1	Ідентифікація основних видів діяльності	Виокремлення складського обслуговування, логістики, сервісу, контролю якості та управління процесами	Визначаються процеси, які формують ЗВВ
2	Групування ЗВВ за видами діяльності	Витрати рахунку 91 розподіляються за відповідними процесами	Формуються центри витрат
3	Визначення драйверів витрат	Для кожного виду діяльності обирається показник, що найкраще пояснює виникнення витрат	Обґрунтовується база розподілу
4	Визначення загального обсягу драйверів	Фіксується кількість складських операцій, поставок, перевірок, машино-годин тощо	Створюється база для розрахунку ставки
5	Розрахунок ставки драйвера	Сума витрат за видом діяльності ділиться на загальний обсяг драйвера	Визначається вартість одиниці драйвера
6	Визначення споживання драйвера об’єктом калькулювання	Встановлюється, скільки операцій, поставок або годин припадає на конкретний об’єкт	Визначається частка витрат для об’єкта
7	Розподіл ЗВВ між об’єктами калькулювання	Ставка драйвера множиться на обсяг драйвера, спожитий об’єктом	ЗВВ відносяться на конкретний продукт, замовлення або напрям діяльності
8	Контроль повноти розподілу	Перевіряється відповідність суми розподілених витрат загальній сумі ЗВВ	Забезпечується достовірність калькулювання собівартості

Джерело: складено автором на основі [31;32;33;34]

Разом з тим впровадження методу АВС потребує наявності розвиненої системи аналітичного обліку та збору детальної інформації про діяльність підприємства. Це зумовлює необхідність автоматизації облікових процесів, удосконалення внутрішньої звітності та підвищення кваліфікації персоналу. Без належного інформаційного забезпечення застосування даного методу може бути ускладненим та потребувати додаткових ресурсів. Крім того, впровадження АВС-методу може супроводжуватися зростанням витрат на організацію обліку та

потребувати змін у внутрішніх регламентах підприємства. Водночас у довгостроковій перспективі такі витрати компенсуються підвищенням точності розподілу витрат і ефективності управління діяльністю підприємства [31;32;33;34].

Отже, використання АВС-методу на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» створює передумови для підвищення ефективності управління витратами, оптимізації структури витрат та покращення якості управлінських рішень. Його поєднання з традиційними підходами дозволяє досягти балансу між точністю розрахунків і практичністю застосування, що є важливим для забезпечення конкурентоспроможності підприємства та його сталого розвитку.

Для практичної ілюстрації застосування методу АВС доцільно розглянути розрахунок розподілу загальновиробничих витрат на прикладі ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» (табл. 2.13).

Проведений розрахунковий приклад розподілу загальновиробничих витрат за методом АВС на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» демонструє можливість більш точного та обґрунтованого віднесення витрат на об’єкти калькулювання. На відміну від традиційних підходів, цей метод дозволяє врахувати реальну структуру діяльності підприємства та встановити причинно-наслідковий зв’язок між витратами і процесами, що їх формують.

Аналіз отриманих результатів свідчить про те, що найбільшу частку витрат формують складське обслуговування та логістичні операції, що відповідає специфіці діяльності підприємства. Водночас витрати на обслуговування техніки, контроль якості та управління процесами мають меншу питому вагу, проте залишаються важливими складовими загальновиробничих витрат. Такий розподіл дозволяє більш точно оцінити вплив окремих видів діяльності на формування собівартості.

Застосування драйверів витрат, зокрема кількості операцій, поставок, машино-годин та перевірок, забезпечує об’єктивність розподілу витрат і підвищує аналітичність облікової інформації. Це дозволяє не лише більш точно визначити собівартість продукції або послуг, але й виявити неефективні процеси та резерви

зниження витрат. У результаті підприємство отримує додаткові можливості для оптимізації витратної структури [24-28].

Таблиця 2.13 – Розрахунковий приклад розподілу загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» за методом АВС

Вид діяльності	**Склад витрат**	**Сума ЗВВ, тис. грн**	**Драйвер витрат**	**Загальний обсяг драйвера**	**Ставка драйвера, тис. грн**	**Споживання драйвера об'єктом калькулювання**	**Сума ЗВВ, віднесена на об'єкт, тис. грн**
Складське обслуговування	Амортизація складу, утримання приміщень, складські операції	300,0	Кількість складських операцій	1500 операцій	0,20	600 операцій	120,0
Обслуговування техніки та обладнання	Амортизація, ремонт, технічне обслуговування	250,0	Машино-години	2500 маш.-год	0,10	1000 маш.-год	100,0
Логістичне забезпечення	Транспортні витрати, відвантаження, доставка	300,0	Кількість поставок	750 поставок	0,40	300 поставок	120,0
Контроль якості та сервіс	Перевірка продукції, сервісне обслуговування, гарантійні роботи	150,0	Кількість перевірок	500 перевірок	0,30	200 перевірок	60,0
Управління виробничо-складськими процесами	Заробітна плата управлінського персоналу, ЄСВ, координація процесів	200,0	Людино-години управління	1000 люд.-год	0,20	400 люд.-год	80,0
Разом	–	1200,0	–	–	–	–	480,0

Джерело: складено автором за даними досліджуваного підприємства

Отже, використання методу АВС на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» сприяє підвищенню ефективності управління витратами та якості прийняття управлінських рішень. Його впровадження дозволяє адаптувати систему обліку до сучасних вимог, підвищити прозорість витрат та забезпечити більш точне калькулювання собівартості, що є важливим фактором зміцнення конкурентних позицій підприємства.

Для оцінювання ефективності організації обліку загальновиробничих витрат доцільно здійснити порівняння практики, що застосовується на підприємстві, з міжнародними підходами. У табл. 2.14 узагальнено ключові

відмінності, проблемні аспекти та напрями вдосконалення обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» з урахуванням вимог МСФЗ.

Таблиця 2.14 – Порівняльна оцінка практики обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» та міжнародних підходів

Елемент обліку	**Практика на підприємстві**	**МСФЗ підхід**	**Проблемні аспекти**	**Напрями вдоскона-лення**	**Очікуваний ефект**
Формування витрат	За НП(С)БО 16	За економічною сутністю	Обмежена аналітика	Розширення деталізації витрат	Підвищення точності обліку
Класифікація витрат	Постійні/змінні	Більш гнучка	Недостатня деталізація	Впровад-ження управлінської класифікації	Кращий аналіз витрат
Розподіл витрат	Традиційні бази	Нормальна потужність, драйвери	Можливі викривлення	Оптимізація баз розподілу	Точніша собівартість
Облік витрат	Рахунок 91	Без жорсткої структури	Обмежена гнучкість	Автоматиза-ція обліку	Оператив-ність обліку
Аналітичний облік	Обмежений	Деталізований (АВС)	Низька деталізація	Впровадження АВС-елементів	Покращення управління
Контроль витрат	Періодичний	Безперервний	Несвоєчасність аналізу	Посилення контролю	Зниження витрат
Використання даних	Для звітності	Для управління	Обмежене використання	Інтеграція з управлінням	Підвищення ефективності

Джерело: складено автором на основі [24-28]

Проведена порівняльна оцінка практики обліку загальновиробничих витрат на ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» та міжнародних підходів свідчить про наявність загальної відповідності національним стандартам бухгалтерського обліку, проте виявляє певні обмеження з точки зору аналітичності та гнучкості. Встановлено, що діюча система обліку забезпечує належне відображення витрат і формування фінансової звітності, однак не повною мірою відповідає сучасним вимогам управлінського обліку.

Основними проблемними аспектами є обмежена деталізація витрат, використання традиційних баз розподілу, недостатній рівень аналітичного обліку та періодичний характер контролю витрат. Такі особливості можуть призводити до певного викривлення собівартості продукції, зниження точності облікової інформації та обмеження можливостей для оперативного реагування на зміни у витратній діяльності підприємства. Крім того, відсутність гнучких підходів до обліку ускладнює адаптацію підприємства до змін зовнішнього середовища та зростання конкуренції. Це знижує ефективність управлінських рішень і може негативно впливати на загальні фінансові результати діяльності підприємства.

Міжнародні підходи, зокрема орієнтація на економічну сутність операцій, використання драйверів витрат і застосування АВС-методу, дозволяють забезпечити більш точний і обґрунтований розподіл загальновиробничих витрат. Крім того, інтеграція фінансового та управлінського обліку, а також впровадження безперервного контролю витрат сприяють підвищенню ефективності управління та якості прийняття управлінських рішень. Використання таких підходів забезпечує підвищення прозорості витратної структури підприємства та дозволяє більш ефективно виявляти резерви зниження витрат. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства та забезпечує його стійкий розвиток у довгостроковій перспективі.

Таким чином, впровадження елементів міжнародної практики в систему обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» є доцільним та економічно обґрунтованим. Реалізація запропонованих напрямів вдосконалення дозволить підвищити точність облікової інформації, покращити контроль за витратами, забезпечити більш ефективне використання ресурсів та зміцнити конкурентні позиції підприємства.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок, що вітчизняна практика обліку загальновиробничих витрат забезпечує нормативну впорядкованість їх формування, розподілу та відображення на рахунках бухгалтерського обліку, зокрема через використання рахунку 91 та подальше віднесення витрат на собівартість або фінансовий результат. На прикладі ТОВ «АГ-

БАГ-УКРАЇНА» встановлено, що застосування НП(С)БО 16 дозволяє чітко виокремити розподілені та нерозподілені загальновиробничі витрати, що підвищує достовірність формування собівартості та фінансових результатів. Водночас порівняння з міжнародною практикою і розгляд АВС-методу свідчать про доцільність посилення аналітичності обліку, використання більш точних баз розподілу та драйверів витрат. Отже, поєднання вимог національних стандартів із сучасними управлінськими підходами створює передумови для підвищення точності калькулювання, оптимізації витрат і покращення якості управлінських рішень на підприємстві.

2.4 Напрями вдосконалення обліку загальновиробничих витрат на підприємстві в умовах цифровізації

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки особливого значення набуває вдосконалення системи обліку загальновиробничих витрат на підприємстві з урахуванням впровадження сучасних інформаційних технологій. Використання цифрових інструментів, автоматизація облікових процесів та інтеграція фінансового і управлінського обліку створюють можливості для підвищення точності, оперативності та аналітичності облікової інформації. Це, у свою чергу, сприяє більш ефективному контролю за витратами, оптимізації їх структури та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень в умовах динамічного ринкового середовища.

З метою підвищення ефективності обліку загальновиробничих витрат доцільно визначити ключові напрями його вдосконалення з урахуванням сучасних тенденцій цифровізації. У табл. 2.15 узагальнено основні заходи, спрямовані на оптимізацію облікових процесів, підвищення їх аналітичності та забезпечення ефективного управління витратами на підприємстві.

Таблиця 2.15 – Напрями вдосконалення обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» в умовах цифровізації

Напрям вдосконалення	**Зміст заходу**	**Проблема, що вирішується**	**Інструменти реалізації**	**Очікуваний результат**
Автоматизація обліку витрат	Впровадження сучасних облікових систем	Ручна обробка даних, ризик помилок	ERP-системи (BAS, SAP, 1C)	Підвищення точності та швидкості обліку
Цифровізація документообігу	Перехід на електронні документи	Затримки в обробці документів	Електронний документообіг (M.E.Doc, Вчасно)	Оперативність облікових процесів
Удосконалення аналітичного обліку	Деталізація витрат за центрами відповідальності	Недостатня аналітичність даних	BI-системи, управлінський облік	Покращення контролю витрат
Впровадження АВС-методу	Розподіл витрат за видами діяльності	Неточність традиційного розподілу	Activity-Based Costing	Точніше калькулювання собівартості
Інтеграція обліку та управління	Поєднання фінансового та управлінського обліку	Розрив між обліком і управлінням	ERP, CRM, BI-системи	Підвищення якості управлінських рішень
Автоматизований контроль витрат	Впровадження систем моніторингу	Несвоєчасне виявлення відхилень	Дашборди, аналітичні панелі	Зниження перевитрат
Оптимізація баз розподілу	Використання економічно обґрунтованих драйверів витрат	Викривлення собівартості	Аналітичні моделі	Підвищення достовірності розподілу

Джерело: складено автором на основі [35-40]

Проведений аналіз напрямів вдосконалення обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» в умовах цифровізації свідчить про необхідність комплексного та системного підходу до модернізації облікової системи підприємства. Встановлено, що сучасні умови господарювання, які характеризуються високим рівнем конкуренції, цифровою трансформацією та зростанням вимог до якості облікової інформації, обумовлюють потребу у впровадженні інноваційних технологій, спрямованих на підвищення ефективності управління витратами.

Особливого значення набуває автоматизація облікових процесів, яка дозволяє не лише зменшити трудомісткість обробки інформації, але й мінімізувати вплив людського фактора та підвищити достовірність облікових даних. Впровадження сучасних ERP-систем сприяє інтеграції різних функціональних підсистем підприємства, забезпечує єдність інформаційного простору та підвищує оперативність формування управлінської звітності, що є важливим для своєчасного прийняття рішень.

Важливим напрямом вдосконалення є цифровізація документообігу, яка забезпечує перехід до електронних форм документів, скорочення часу їх обробки та підвищення прозорості облікових процесів. Це дозволяє оптимізувати інформаційні потоки, зменшити витрати на паперовий документообіг, підвищити рівень контролю за господарськими операціями та забезпечити зручність доступу до облікових даних для різних рівнів управління.

Крім того, впровадження сучасних методів розподілу витрат, зокрема ABC-методу, а також удосконалення аналітичного обліку та застосування інструментів бізнес-аналітики сприяють підвищенню точності формування собівартості продукції. Використання аналітичних панелей, дашбордів і систем моніторингу дозволяє здійснювати постійний контроль за витратами, своєчасно виявляти відхилення та приймати ефективні управлінські рішення щодо їх оптимізації.

Значну роль відіграє інтеграція фінансового та управлінського обліку, яка забезпечує більш повне використання облікової інформації у процесі управління підприємством. Це сприяє підвищенню аналітичності даних, узгодженості інформаційних потоків та формуванню єдиної системи підтримки прийняття управлінських рішень, що особливо важливо в умовах цифрової економіки [35-40].

Таким чином, реалізація запропонованих напрямів вдосконалення обліку загальновиробничих витрат дозволить підвищити точність, оперативність і прозорість облікових процесів, забезпечити ефективний контроль за витратами та створити умови для їх оптимізації. У результаті це сприятиме підвищенню ефективності діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА», зміцненню його конкурентних позицій та забезпеченню сталого розвитку підприємства в довгостроковій перспективі.

Для обґрунтування доцільності впровадження цифрових рішень у систему обліку загальновиробничих витрат важливим є оцінювання їх економічної ефективності та впливу на діяльність підприємства. У табл. 2.16 узагальнено основні заходи цифровізації, їх вплив на облік і управління, а також очікувані кількісні результати впровадження.

Таблиця 2.16 – Оцінка ефективності впровадження заходів цифровізації обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА»

Захід	**Очікуваний ефект**	**Вплив на облік**	**Вплив на управління**	**Орієнтовне скорочення витрат, %**	**Скорочення часу обробки, %**	**Рівень складності впровадження**	**Термін окупності, років**	**Загальна ефективність**
Автоматизація обліку	Зменшення помилок, підвищення швидкості обліку	Підвищення точності даних	Оперативність прийняття рішень	10-15	30-40	Середній	1-2	Висока
Впровадження АВС-методу	Точний розподіл витрат	Підвищення аналітичності	Обґрунтованість управлінських рішень	15-25	10-20	Високий	2-3	Дуже висока
BI-аналітика	Візуалізація та аналіз витрат у реальному часі	Покращення контролю	Швидкий аналіз відхилень	8-12	25-35	Середній	1-2	Висока
Автоматичний контроль витрат	Виявлення перевитрат у режимі реального часу	Підвищення достовірності	Оптимізація витрат	10-20	20-30	Середній	1-2	Висока
Інтеграція облікових систем	Формування єдиної інформаційної бази	Узгодженість даних	Комплексне управління	12–18	30-40	Високий	2-3	Дуже висока
Оптимізація баз розподілу	Підвищення точності калькуляції	Достовірність собівартості	Ефективність ціноутворення	5-10	10-15	Середній	1-1,5	Висока

Джерело: складено автором

Проведена оцінка ефективності впровадження заходів цифровізації обліку загальновиробничих витрат ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» свідчить про високий

потенціал підвищення результативності облікової та управлінської діяльності підприємства. Встановлено, що використання сучасних цифрових інструментів дозволяє суттєво покращити якість облікової інформації, підвищити її достовірність, своєчасність і аналітичність, що є важливою передумовою ефективного управління витратами.

Особливу роль відіграє автоматизація облікових процесів і впровадження електронного документообігу, які забезпечують значне скорочення часу обробки інформації та зниження адміністративних витрат. За результатами оцінки, такі заходи дозволяють скоротити витрати на 5–15 % та зменшити тривалість обробки даних до 40–60 %, що свідчить про їх високу ефективність і швидку окупність.

Важливим напрямом є впровадження сучасних аналітичних інструментів, зокрема BI-систем та ABC-методу, які забезпечують більш точний розподіл загальновиробничих витрат і підвищують обґрунтованість управлінських рішень. Застосування таких підходів дозволяє не лише оптимізувати витрати, але й підвищити ефективність використання ресурсів, що позитивно впливає на фінансові результати підприємства.

Інтеграція облікових систем та впровадження автоматизованого контролю витрат створюють умови для формування єдиного інформаційного середовища та здійснення постійного моніторингу витратної діяльності. Це дозволяє оперативно виявляти відхилення, реагувати на зміни у зовнішньому середовищі та забезпечувати більш ефективне управління діяльністю підприємства в цілому.

Таким чином, реалізація заходів цифровізації обліку загальновиробничих витрат є економічно доцільною та забезпечує значний позитивний ефект для підприємства. Вона сприяє підвищенню ефективності облікових процесів, оптимізації витрат, покращенню управління та зміцненню конкурентних позицій ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» в умовах сучасної цифрової економіки.

Узагальнюючи, узагальнення результатів дослідження напрямів вдосконалення обліку загальновиробничих витрат в умовах цифровізації дозволяє зробити висновок про доцільність комплексного впровадження сучасних інформаційних технологій, що охоплюють автоматизацію облікових процесів,

цифровізацію документообігу, розвиток аналітичних інструментів і інтеграцію облікових систем. Встановлено, що застосування таких заходів забезпечує підвищення точності, оперативності та прозорості облікової інформації, сприяє ефективному контролю за витратами та їх оптимізації, а також створює умови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах цифрової економіки.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було проведено комплексне дослідження теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку загальновиробничих витрат на підприємстві. Отримані результати дозволяють узагальнити основні висновки та оцінити рівень досягнення поставленої мети і виконання визначених завдань дослідження.

1. У процесі дослідження встановлено, що загальновиробничі витрати являють собою сукупність непрямих витрат, пов’язаних із організацією, обслуговуванням і управлінням виробничим процесом. Вони відображають використання ресурсів, необхідних для забезпечення безперервності виробництва, та не можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об’єкта калькулювання, що обумовлює потребу їх розподілу.

Визначено, що загальновиробничі витрати відіграють ключову роль у формуванні виробничої собівартості продукції, впливаючи на точність її калькулювання та достовірність фінансових результатів. Раціональна організація їх обліку сприяє підвищенню ефективності управління витратами, забезпечує контроль за використанням ресурсів і створює основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень .

2. У результаті дослідження встановлено, що загальновиробничі витрати мають складну структуру та включають витрати на утримання і експлуатацію обладнання, амортизацію, оплату праці управлінського персоналу, енергозабезпечення, ремонт і обслуговування виробництва. Така багатокомпонентність свідчить про їх системний характер та значний вплив на виробничу діяльність підприємства.

Обґрунтовано, що класифікація загальновиробничих витрат за різними ознаками (економічним змістом, поведінкою, місцем виникнення, функціями) дозволяє підвищити аналітичність облікової інформації. Це сприяє більш ефективному контролю витрат, їх плануванню, прогнозуванню та оптимізації, що є важливою передумовою підвищення результативності діяльності підприємства.

3. У процесі дослідження встановлено, що нормативно-правове забезпечення обліку загальновиробничих витрат в Україні базується на сукупності законодавчих і нормативних актів, зокрема Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», НП(С)БО 16 «Витрати» та НП(С)БО 1. Вони визначають загальні принципи формування витрат, їх класифікацію та порядок відображення у фінансовій звітності.

Водночас з'ясовано, що міжнародні стандарти фінансової звітності (зокрема IAS 2) орієнтовані на принциповий підхід і врахування економічної сутності операцій. Поєднання національних і міжнародних підходів дозволяє підвищити достовірність і прозорість облікової інформації, а також забезпечує адаптацію облікової системи до сучасних умов господарювання.

4. У ході дослідження встановлено, що організаційно-технологічні особливості діяльності ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА», зокрема поєднання торговельних, сервісних і логістичних процесів, формують складну структуру витрат. Це обумовлює необхідність адаптації облікової політики підприємства до специфіки його діяльності та забезпечення ефективного обліку непрямих витрат.

Визначено, що такі фактори, як рівень автоматизації, організаційна структура, масштаби діяльності та сезонність, безпосередньо впливають на порядок формування, розподілу та обліку загальновиробничих витрат. Врахування цих особливостей дозволяє підвищити точність обліку, забезпечити ефективний контроль витрат і покращити фінансові результати підприємства.

5. Дослідження показало, що система документування загальновиробничих витрат базується на використанні первинних документів, які забезпечують фіксацію господарських операцій та підтвердження витрат. До таких документів належать табелі обліку робочого часу, накладні, акти виконаних робіт, розрахунки амортизації та інші.

Встановлено, що належна організація документообігу забезпечує достовірність облікової інформації, сприяє своєчасному відображенню витрат у бухгалтерському обліку та створює основу для ефективного внутрішнього

контролю. Це дозволяє виявляти відхилення, аналізувати витрати та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

6. У процесі дослідження встановлено, що вітчизняна практика обліку загальновиробничих витрат характеризується чіткою нормативною регламентацією та використанням традиційних методів розподілу. Це забезпечує стабільність облікових процедур, проте обмежує їх гнучкість і аналітичність.

Натомість міжнародна практика базується на принциповому підході, використанні економічно обґрунтованих драйверів витрат і сучасних методів, таких як ABC. Це дозволяє підвищити точність калькулювання собівартості, забезпечити більш глибокий аналіз витрат і покращити ефективність управління підприємством.

7. Дослідження показало, що впровадження цифрових технологій є важливим напрямом удосконалення обліку загальновиробничих витрат. Автоматизація облікових процесів, цифровізація документообігу та використання сучасних інформаційних систем сприяють підвищенню точності, оперативності та прозорості облікової інформації.

Встановлено, що застосування ERP-систем, BI-аналітики та сучасних методів розподілу витрат дозволяє підвищити ефективність управління витратами, знизити ризик помилок і забезпечити своєчасне прийняття управлінських рішень. У результаті це сприяє оптимізації витратної діяльності та зміцненню конкурентних позицій підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Саванчук Т. Управлінський облік загальновиробничих витрат в системі прийняття управлінських рішень. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції до 100-річчя ДДАЕУ. Дніпро, 18 травня 2022 р. С. 187–189.

2. Павлова Г. Є., Атамас О. П., Осадча М. В. Організація обліку загальновиробничих та адміністративних витрат на сільськогосподарських підприємствах. *Агросвіт*. 2024. № 22. С. 76–81.

3. Васільєва Л. М., Зуєва І. Є. Облік витрат і його організація в сучасних умовах розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 79. С. 51–58.

4. Медвідь Л. Г., Герасименко Т. О. Управлінський облік витрат бізнес-процесів у торгівлі. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 78. С. 42–50.

5. Акімова Т. В., Распопова Ю. О., Волященко І. О. Теоретичні засади організації обліку витрат виробничого підприємства. *Економіка та суспільство.* 2023. Вип. 52. С. 32–38.

6. Бардадим М. В. До питання сутності загальновиробничих витрат підприємства та управління ними. *Бізнес Інформ*. 2024. № 2. С. 139–145.

7. Александрова О. Є. Особливості обліку та розподілу загальновиробничих витрат. *Грааль науки*. 2021. № 9. С. 19–24.

8. Подмешальська Ю. В., Феофанов Л. К., Абрамова І. С. Актуальні аспекти розподілу загальновиробничих витрат у системі обліку. *Агросвіт*. 2018. № 24. С. 54–58.

9. Аверкін Я. Ф. Проблемні аспекти управлінського обліку витрат операційної діяльності. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 3 (93). С. 15–22.

10. Скорнякова Ю., Лукіна Д. Окремі питання вдосконалення обліку витрат виробництва та формування собівартості продукції. *Економіка та суспільство.* 2022. № 44.

11. Полятикіна Л. І., Бур’ян Н. Ю. Формування та облік доходів і витрат підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія:*

Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Ч. 2, вип. 33. С. 36–39.

12. Бержанір І. А. Організація обліку витрат підприємства. *Наука і техніка сьогодні.* 2024. № 4 (32). С. 231–241.

13. Вергун В. С., Цвек О. В., Воронко Р. М. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості продукції та напрями їх удосконалення. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки.* 2022. № 69. С. 30–39.

14. Редченко К. І., Чік М. Ю. Зведений облік витрат як складова формування результату діяльності підприємства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2020. № 61. С. 68–73.

15. Приходько М., Бєлозерцев В., Харакоз Л. В. Документування обліку витрат виробництва готової продукції на промисловому підприємстві. Вісник *Хмельницького національного університету. Економічні* науки. 2021. № 2. С. 166–169.

16. Татар М. С., Ванярха Г. М. Облік і аудит доходів і витрат підприємств в умовах глобальних викликів. *Часопис економічних реформ*. 2020. № 4 (40). С. 67–75.

17. Яценко В. Класифікація систем обліку витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка.* 2020. № 2. С. 168–173.

18. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 19.07.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 01.05.2026).

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Дата оновлення: 03.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 01.05.2026).

20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 23.07.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 01.05.2026).

21. Запаси : Міжнародний стандарт фінансової звітності (IAS) 2. Дата оновлення: 01.01.2023. URL: https://mof.gov.ua (дата звернення: 01.05.2026).

22. Концептуальна основа фінансової звітності (Conceptual Framework for Financial Reporting). Дата оновлення: 2019. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/2019_RB_ConceptualFramework_ukr_AH.pdf (дата звернення: 01.05.2026).

23. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. Дата оновлення: 26.05.2022. URL: https://zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 01.05.2026).

24. ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» : офіційний вебсайт. URL: https://ag-bag.ua/ (дата звернення: 01.05.2026).

25. YouControl : аналітична платформа бізнес-даних. Відомості про ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/34233561/ (дата звернення: 01.05.2026).

26. UA-REGION : інформаційно-довідковий ресурс. Реєстраційні дані ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА». URL: https://www.ua-region.com.ua/34233561 (дата звернення: 01.05.2026).

27. OpenDataBot : сервіс моніторингу відкритих державних реєстрів. Дані щодо ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА». URL: https://opendatabot.ua/c/34233561 (дата звернення: 01.05.2026).

28. Clarity Project : фінансова звітність підприємств. ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА», фінансова звітність. URL: https://clarity-project.info/edr/34233561 (дата звернення: 01.05.2026).

29. Глушач Ю., Фальченко О. Методичні аспекти обліку витрат та калькулювання собівартості продукції у вітчизняній та зарубіжній обліковій практиці. *Економіка та суспільство.* 2021. № 29. С. 26–32.

30. Коваленко І. М., Лактіонова Н. С. Облік виробничих запасів за вимогами міжнародної стандартизації. *Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ.* 2020. Вип. 1. С. 16–20.

31. Сначов М. П., Ломтєва І. М. Особливості застосування системи ABC-калькулювання для обліку затрат. *Modern Economics*. 2020. № 20. С. 253–260.

32. Телічко Н. А., Дідур Г. І., Мельничук О. І. Сучасні інструменти контролінгу витрат у системі операційного, інвестиційного та стратегічного менеджменту. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. С. 631–640.

33. Пасічник С. О., Меліхова Т. О. Адаптація сучасних методів управління витратами промислових підприємств в умовах післявоєнного відновлення економіки України. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 3. С. 48–52.

34. Строцень А. Інноваційна модель обліку та оцінки ефективності креативних етапів друкарського виробництва. Acta Academiae Beregsasiensis. Economics. 2025. № 1(11). С. 458–470.

35. Головчак Ю. В., Головчак Г. В., Писарчук О. В. Цифровізація бухгалтерського обліку: переваги та виклики в епоху цифрових технологій. *Економіка. Фінанси. Право.* 2023. № 11. С. 38–42.

36. Охріменко І., Райковська І. Цифровізація бухгалтерського обліку малих підприємств: оцінювання ефективності та вплив на управлінську аналітику. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2025. Вип. 69. С.176-189.

37. Бунда О. М., Матюха М. М. Цифровізація системи бухгалтерського обліку підприємства. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023. № 6 (17). С. 133–142.

38. Жиглей І. В., Лайчук С. М., Поліщук І. Р. Використання інформаційних технологій у бухгалтерському обліку. *Економіка, управління та адміністрування.* 2024. № 1(107). С. 95–102.

39. Безручук С. Л., Грабчук І. Л. Основні концепції впливу цифровізації на якість бухгалтерського обліку. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 4(98). С. 69–74.

40. Новіков В. В. Диджиталізація бухгалтерського обліку малих підприємств. *Економіка, управління та адміністрування.* 2023. № 3(105). С. 81–88.

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» за 2023 р.

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 082.00	177.80
Основні засоби:	1010	12 185.80	14 556.10
первісна вартість	1011	25 217.90	28 318.10
знос	1012	13 032.10	13 762.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	6 290.00	6 290.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	21 557.80	21 023.90
II. Оборотні активи Запаси:	1100	53 144.40	40 479.90
у тому числі готова продукція	1103	51 527.70	39 632.50
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	10 435.60	11 165.50
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 033.80	115.90
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	26.80
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	39 246.60	40 839.50
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	3 227.30	220.30
Витрати майбутніх періодів	1170	144.90	295.30
Інші оборотні активи	1190	1 189.20	738.20
Усього за розділом II	1195	108 421.80	93 854.60
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	129 979.60	114 878.50

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	240.00	240.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	64 771.10	68 255.30
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	65 011.10	68 495.30
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	17 122.80	1 877.90
Короткострокові кредити банків	1600	18 729.90	22 706.70
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	20 102.70	13 077.70
розрахунками з бюджетом	1620	567.40	
у тому числі з податку на прибуток	1621	567.40	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	3 433.40
Інші поточні зобов'язання	1690	8 445.70	5 287.50
Усього за розділом III	1695	47 845.70	44 505.30
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	129 979.60	114 878.50

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	119 435.40	328 095.20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	77 592.30	242 776.40
Інші операційні доходи	2120	17 861.80	5 797.80
Інші операційні витрати	2180	51 117.90	46 049.80
Інші доходи	2240	468.10	261.20
Інші витрати	2270	4 789.60	2 327.30
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	137 765.30	334 154.20
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	133 499.80	291 153.50
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	4 265.50	43 000.70
Податок на прибуток	2300	781.40	7 792.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3 484.10	35 208.70

Додаток Б

Фінансова звітність ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» за 2024 р.

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	177.80	801.80
Основні засоби:	1010	14 556.10	15 630.20
первісна вартість	1011	28 318.10	33 043.20
знос	1012	13 762.00	17 413.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	6 290.00	6 290.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	21 023.90	22 722.00
II. Оборотні активи Запаси:	1100	40 479.90	30 453.40
у тому числі готова продукція	1103	39 632.50	29 120.90
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	11 165.50	14 133.10
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	115.90	56.40
у тому числі з податку на прибуток	1136	26.80	56.40
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	40 839.50	38 031.50
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	220.30	1 074.40
Витрати майбутніх періодів	1170	295.30	314.20
Інші оборотні активи	1190	738.20	952.60
Усього за розділом II	1195	93 854.60	85 015.60
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	114 878.50	107 737.60

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	240.00	240.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	68 255.30	66 624.20
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	68 495.30	66 864.20
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	1 877.90	465.30
Короткострокові кредити банків	1600	22 706.70	20 571.30
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	13 077.70	10 317.10
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	572.90
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	3 433.40	2 895.20
Інші поточні зобов'язання	1690	5 287.50	6 051.60
Усього за розділом III	1695	44 505.30	40 408.10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	114 878.50	107 737.60

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	113 161.80	119 435.40
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	82 628.70	77 592.30
Інші операційні доходи	2120	4 683.10	17 861.80
Інші операційні витрати	2180	29 968.50	51 117.90
Інші доходи	2240	594.40	468.10
Інші витрати	2270	5 121.50	4 789.60
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	118 439.30	137 765.30
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	117 718.70	133 499.80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	720.60	4 265.50
Податок на прибуток	2300	137.60	781.40
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	583.00	3 484.10

Додаток В

Фінансова звітність ТОВ «АГ-БАГ-УКРАЇНА» за 2025 р.

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	801.80	
Основні засоби:	1010	15 630.20	18 856.80
первісна вартість	1011	33 043.20	39 395.20
знос	1012	17 413.00	20 538.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	6 290.00	6 290.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	22 722.00	25 146.80
II. Оборотні активи Запаси:	1100	30 453.40	29 188.10
у тому числі готова продукція	1103	29 120.90	27 599.10
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	14 133.10	14 795.20
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	56.40	
у тому числі з податку на прибуток	1136	56.40	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	38 031.50	36 058.40
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	1 074.40	248.50
Витрати майбутніх періодів	1170	314.20	163.30
Інші оборотні активи	1190	952.60	1 737.50
Усього за розділом II	1195	85 015.60	82 191.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	107 737.60	107 337.80

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	240.00	240.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	66 624.20	68 022.30
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	66 864.20	68 262.30
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	465.30	647.40
Короткострокові кредити банків	1600	20 571.30	10 400.00
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	10 317.10	13 893.30
розрахунками з бюджетом	1620	572.90	609.30
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	117.50
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	2 895.20	2 356.90
Інші поточні зобов'язання	1690	6 051.60	11 168.60
Усього за розділом III	1695	40 408.10	38 428.10
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	107 737.60	107 337.80

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	120 894.90	113 161.80
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	86 021.90	82 628.70
Інші операційні доходи	2120	1 552.60	4 683.10
Інші операційні витрати	2180	31 914.80	29 968.50
Інші доходи	2240	688.80	594.40
Інші витрати	2270	3 475.80	5 121.50
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	123 136.30	118 439.30
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	121 412.50	117 718.70
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 723.80	720.60
Податок на прибуток	2300	325.70	137.60
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	1 398.10	583.00